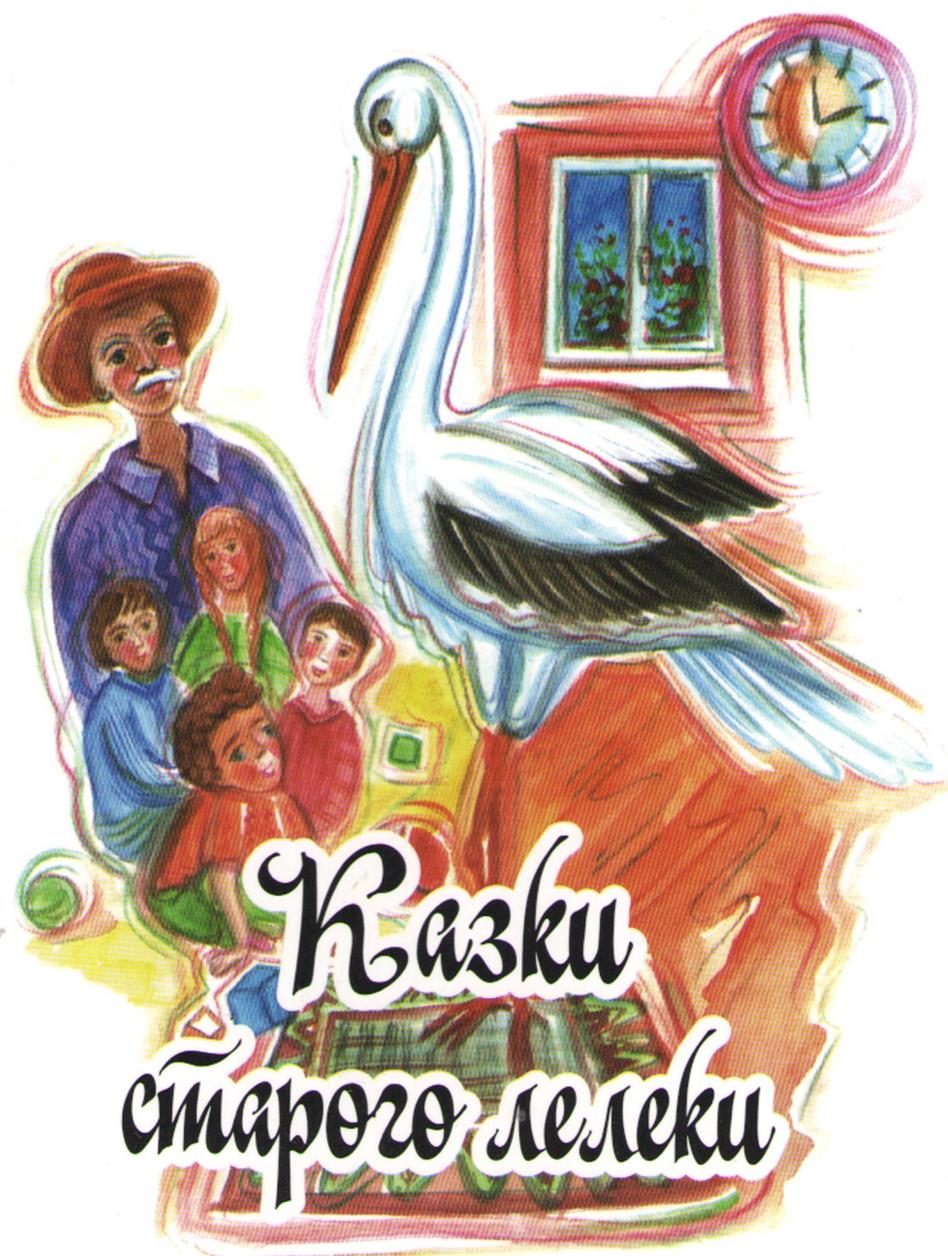

Тетяна Фролова

Казки старого лелеки

Тетяна Фролова

Казки
старого лелеки

Львів
Видавництво «БОНА»
2016

УДК 821.161.2-3-93
ББК 84(4укр)-45
Ф91

Фролова Тетяна
Ф 91 Казки старого лелеки [Текст] : казки / Тетяна Фролова. —
Львів : ПП «Видавництво «БОНА», 2016. — 76 с. : іл.

ISBN 978-966-2626-51-3

«Казки старого лелеки» — чергове видання Тетяни Фролової.
Тут, дорогі читачі, ви дізнаєтесь про старого лелеку, принцесу
Орелію, чарівну парасольку, Лісовика-Боровика, Семицвітку та як
прекрасно співає бджола.

УДК 821.161.2-3-93
ББК 84(4укр)-45

ISBN 978-966-2626-51-3

© Тетяна Фролова, 2016
© Видавництво «БОНА», 2016

Лелесик
(замість приказки)

*Ж*ив на селі старий-престарий лелека. Скільки раз він у вирій літав - того не знати. І лелека не пам'ятав, бо не лічів він тих своїх вирій. Та кожного разу весною він повертається у рідне село до свого гнізда.

— Бачили? Наш лелека прилетів, - сказала сусідка сусідці.

— А я думала, що вже не прилетить.
— Старий вже. Він ще мою доньку приносив.

Посміхаються жінки і дивляться в небо, наче там ось-ось має зринути старий лелека.

— А лелечиха молода. Нема старої лелечихи. Якось полетіла у вирій та й не повернулася.

— Шкода. До птахів звикаєш, як до людей.
— Та й птахи до нас звикають. Кажуть, що старий лелека вже й мови людської навчився.

— Та ну! Не може бути.
— Так кажуть.
— Знаю, що папугу можна навчити говорити, шпака, навіть ворону. А, щоб лелеку - такого не чула.

– А чому ви думаєте, що лелека дурніший за ворону?
– Ні, я так не думаю. Просто я ще такого не чула.
Треба у діда Свирида спитати. Той знає.

– О, то великий птахолюб. То й птахи його люблять.
Вони відчувають.

– Я чула, нібіто старий лелека казав, що сього року
у вирій вже не полетить.

– Не полетить! А як же?

– Нездужаю, - каже. - Як полечу, то вже не повернуся.
Попрошуся на зиму до діда Свирида, - каже. - Той не
відмовить, перезимує.

– І перезимує. Це він правду сказав. Добрий дід.

– А хлопченята і питают:

– А що ж ти, лелеко, взимку робитимеш? Мороз, сніг -
не політаєш. Зима довга. Набридне.

– Не набридне, - каже лелека. - Дід Свирид чоботи
майструватиме, а я вам буду казки розказувати.

– І буде. А думаєте, ні? Скільки він у своєму вирію
всього набачився! Мудрий птах.

– Я б і сама прийшла тих казок послухати.

– А чого ж? Можна і прийти. Що ж тут такого? Не
думаю, що хтось буде проти.

– Як дочекаємо до зими, то й обидві підемо ті лелечі
казки послухати.

І дочекали до зими. Коли б так до чого. Бо тієї зими
хоч чекай, хоч не чекай - вона однак прийде. Старий
лелека і справді на зиму оселився у діда Свирида. Дід
Свирид йому і гніздо спорядив. Просто в хаті. Деревину
приніс, колесо на ній закріпив, вимостили.

– Отут і живи. Буде тобі зручно. Нікого і нічого не
бійся. Ти самотній і я самотній. Будемо разом свою
самоту долати.

Сам же дід біля криниці і оповістив, що сьогодні
лелека і почне казки розказувати.

Як тільки сонце до заходу схилилося, всі стали
сходитися до хати діда Свирида. Набилося і дорослих, і
дітей повнісінька хата - всім цікаво.

– Тільки так, - застеріг дід Свирид, - сидіти тихо,
не пустувати, нашого лелеку не лякати. Я його для
зручності Лелесиком назвав.

– А можна його погладити? - спитав хтось з
найменших.

– Ні, не можна, - суворо сказав дід Свирид. - Дивитися
можна, а гладити ні. Лелесик до рук не звік.

Хто вмостилися на постелі, хто на лавці, хто на
колодці, а хто - так просто навпочіпки присів. Затихли
всі тай слухають. За вікнами зима хурделить, у грубці
дрива потріскують, старий лелека казку розказує.

Орелія

Коли надходила ніч, Андрієві здавалося... А може не здавалося... Що з книжки, котра лежала на його столику біля ліжка, а це була казка про принцесу Орелію, виходила дівчина, красуня у шатах, легка, наче зіткана з місячного сяйва. Вона виходила і сідала на стільчику обіч його ліжка. Дівчина доторкалася ніжною рукою до його волосся, обличчя, рук. Її голос звучав, як шепіт вітру, як шелест калинової гілки.

— Місяцю мій ясний, орле мій сизокрилий, дивлюся я на тебе і ніяк не можу надивитися. Я дивилася б на тебе вдень і вночі. Якби могла.

Андрій, не розплющаючи очей, спитав, воруваючи самими лише губами:

— А чому ти приходиш тільки в мій сон?

— Я випросила у свого батька хоч це: бачити тебе при ясному місяці, коли ти спиш. Я не можу порушити батьківську заборону, бо тоді... Я не зможу бачити тебе зовсім. Батько грозився посадити мене у високу вежу. А там я зможу розмовляти хібащо з буйними вітрами через загратоване віконце.

— А чому ж твій батько такий жорстокий? — ледь чутно спитав хлопець.

— Бо він — король. А королі всі жорстокі.

— Ale ж ти...

— Я — принцеса.

— То ти ж його дочка.

— Так, дочка. Тому він і боїться.

— Чого боїться?

— Щоб я заміж не вийшла та не народила йому спадкоємця.

— Алё ж так мусить бути. Кожен король про те тільки й мріє.

— Всі королі про те мріють, окрім моого батька.

— Ale король же не вічний.

— А мій батько думає, що він вічний. Ой, загаялася я.

Пора мені.

— Побудь зі мною, ясочко, ще хоч хвилечку.

— Не можу. Незабаром вже вранішня зоря до місяця вийде. Прощай, мій соколе ясний, мій орле сизокрилий.

— Приходь.

— Прийду.

А потім Андрій міцно засинав і на ранок вже не міг з певністю сказати, чи все це йому насnilося, чи було насправді.

Світило сонце. Розгорався день. Щоденні клопоти обсідали всіх. Тільки Андрій ходив задуманий, якзагублений. Ледве чув, що йому говорили. А часом і не чув.

— Чи тебе, парубче, дурманом обпоєно? — непокоїлася мати. Дивився на неї і не зінав, що сказати, бо й сам до ладу не розумів, що з ним.

її чоловік, хоч і в самого серце було не на місці. – Коли закохався, то нехай би женився. Хіба ж ми проти? Якщо дівчина порядна, то ми ж не боронимо. Але ж він нікуди неходить, ні з ким не зустрічається. Ні, тут щось не те.

Материне серце – добрий віщун. Та ніхто до нього не дослухався. А мати журилася та плакала тихенько.

– Піду-но я до знахарки, до баби Горпини, – якось сказала. – Може вона мені щось порадить. Мана якась до нашого Андрія вчепилася.

Чоловік тільки рукою махнув.

– Тільки жінка могла таке придумати. А я тебе мав за розумну. Іти до відьми! В наші дні! В час комп’ютерів та інтернету! Чи ти, Маріє, з глузду з’їхала? Що вона тобі скаже? Що поможе?

– Горпина зовсім не відьма. Вона травознайка.

– Тим паче. То чого до неї йти? Дівчатам якесь зілля привороту-відвороту може й дасть. А в нашім ділі... Та йди вже, як намірилася.

Взяла Марія у кошик що там мала та й пішла.

Стара Горпина жила далеко від села, у темних лісових хащах. Аж страшно було у них заходити. Місцина дика, здавалося, що і людська нога тут ніколи не ступала.

«Чого там не ступала? – заспокоювала себе Марія. – Ходять же до неї люди. По зілля ходять».

Та коли жінка продерлася крізь хащі і вийшла на гаяльву, сліпуче сонце вдарило їй у вічі. Таким затишком і спокоєм повіяло, що Марія аж присіла у траву, на мить забувши, чого сюди прийшла. Зрошеня трава шовково стелилася, подекуди квіти вже відцвітали, а декотрі

щойно лише розпускались. Тут можна було б і посидіти, та час на місці не стояв, і треба було йти, куди Марія собі намітила. Неподалік і чепурна хатка виднілася, обнесена живоплотом. Було тут так гарно і любо, що Маріїн острах, котрий все ж був, կудись подівся. І вона вже зовсім сміливо відчинила ворітчата. На подвір'ї вже немолода жінка, запнuta білою хусткою, сипала пташкам якесь зерно, а вони, як ті курчата, визбирали його просто біля неї, не боячись і не тікаючи.

— Їжте, їжте, мої співунчики, баба Горпина вам ще винесе.

Побачивши чужу людину, птаство злетіло і вмостилося на найближчій берізці.

— Доброго дня, — привіталася Марія. — Я вам всю пташню розполохала.

— Нічого. Вони знову прилетять. Вони в мене ручні. Увійшли до прибраної хати. Сіли.

— Мусите мені розказати, з чим прийшли. Бо я не ворожка, сама не вгадаю.

Марія обсмикнула фартушок та й стала розказувати про свою біду. Стара Горпина уважно її вислухала, а потім сказала:

— Все це непросто і дуже небезично, але я лише травознайка. Ні ворожити, ні чаклувати не вмію. Та я вам нараджу діда Михтода. То старий і мудрий дід. Прожив він своїх сто двадцять літ і ще, мабуть, проживє стільки ж. Він багато знає такого, що, як стане розказувати, то не віриться: слухаєш, як казку. Ми часом з ним здibaємося. Він тут недалеко живе. Я проведу вас.

Дід Михтод і спрадi ~~жив~~ недалеко. ~~Хатинка~~ маленька, в землю вросла. Та подвір'я ошагне, по-господарськи прибране. ~~Скрізь~~ квіти. Та ще порічки саме поспіли, гріються ~~собі~~ на осонні, око веселять. Дід рвав їх, щось примовляючи та приспівуючи.

— Помагай Біг, діду ~~Михтоде~~.

— Даювати.

— А я Вам ось молодичку привела.

— Гарна молодичка. ~~Та~~ трохи спізнилася, Горпино.

Раніше треба було.

Зітхнув старий та ~~її~~ посміхнувся, близнувши здоровими білими зубами.

Посідали не лавчині ~~під~~ грушкою. Дід потряс ~~її~~ і кілька грушок впало додому.

— Беріть, пригощайтесь. Вони ранні і соковиті.

І сам захрумкотів солодким плодом.

— Тільки оси набридли. Страх, як люблять мої грушки. І казав їм вже, щоб діда не кривдили — не помогає. Доведеться з ~~ними~~ суворіше, якщо по-доброму не розуміють.

— А ви, діду, і осину ~~мову~~ знаєте? — здивувалася Марія.

— А я, дочки, за свої ~~довгі~~ роки всякого навчився. Може й того, чого не треба. Та, якщо подумати, то всяке знання в житті знадобиться.

Дід був спокійний, непорушний, наче скеля чи... Вічність. Зате Марія ~~нестримлива~~ і поглядала на сонце: було вже нерано. ~~Нарешті~~ старий повернувся до неї.

— Добре. Прийду.

Старий зайшов до хати, за хвилину вийшов і подав жінці пояс. — Візьми цей пояс. Він зробить тебе невидимою. Можеш спробувати.

Заперезалася Марія тим поясом — і сама себе не побачила.

— Я казала, що дід Михтод щось придумає, — посміхнулася Горпина.

— Тепер вже йди. І вдома про нашу розмову ні слова. Щоб нічого і нікого не спокохати.

Попрощалися з дідом Михтодом. Стара Горпина вивела Марію на дорогу, і Марія пішла собі, додаючи ногам пруткості. Вечоріло. Їй треба було скоренько впоратися і готуватися до неспокійної безсонної ночі.

От і сонце сіло. Андрій, повечерявши, скоренько і спати вклався. Марія почекала, поки все в домі затихло, тоді й сама, заперезавшись незвичайним паском, що зробив її невидимою, сіла в кутку синової кімнати та й завмерла, дослухаючись до рівного дихання сина. Місяць світив як навмисне так, що було видно все, як на долоні. Знадвору не долинало ні звука. Соннатиша огортала кімнату. Марія ніколи й не думала, що непорушно сидіти, нічого не роблячи, так важко. Ще трошки — і Марія ледве не заснула. Хоч сама себе щипай за ніс.

«Е-е, так не годиться. Так я все на світі проспати можу. Так і не допильную, хто ж то такий баламутить моого сина. А може і справді то дідова фантазія? Може й Орелій ніякої немає? Книжка собі та й годі. Казка. А я сиджу тут і зі сном борюся. Тьху! Потім сама з себе сміятися буду.

Та вже треба пильнувати, щоб потім не картати себе. Дід таки щось знає. Он якого пояса мені дав».

Аж раптом порух якийсь. Спершу ледь вловимий. Марія напружилася. На столику заворушилася книжка. І ось з'явилася постава дівчини. Ах, яка то була дівчина! Легка, граційна, в розкішних шатах. Ароматний повів виповнив всю кімнату. Запаморочливий, дурманячий, аж думка наче зачемріла.

«Воно й не дивно, що мого Андрія так перейняло, — подумала Марія. — Молодий ще. Он я стара і то... Пильнувати, пильнувати. Не можна розсіяюватися».

А дівчина стала біля ліжка, нахилилася до Андрія і поцілуvalа його. Марія заледве не скрикнула. Аж сама собі рота затулила. Хлопець поворушився, але очей не розплюшив.

— Орелія! Ти прийшла, ясочки моя, — прошепотів самими лише губами.

— Я прийшла, соколе мій ясний. Ніяка сила, навіть заборона мого батька, не змусила б мене не прийти. Просила, благала тільки місяця, аби світив. Яким довгим видається мені цей день. Гості, прийоми, пусті розмови... Ах, як все це нудно. Поглядала на небо і все чекала, коли вже нарешті той місяць зійде.

— Орелія!

— А ти чекав мене, мій любий?

— Чекав. Дуже чекав. І думки іншої в мене не було. Про тебе тільки й думав.

Марія не могла повірити, що це говорив її син, її Андрій.

«Еге-ге. Треба щось робити. Ця дівчина і справді легко виведе його з дому і поведе, куди захоче. І він піде за нею. Тепер я бачу, що піде, куди вона скаже».

Такі розмови між закоханими точилися аж до ранку. Звичайні розмови двох закоханих. Що їх передавати? Хіба передасиш? Слів забракне. Андрій ніразу не розплющив очей. А дівчина... Вона стояла біля нього, сиділа обіч нього не стільчику, нахилялася до хлопця, гладила його і цілуvala. А він сонно ворушив губами, і говорив, говорив найпестливіші слова. Марія і не підозрювала, що їх стільки знає її син. Так тривало аж до ранкової зорі. Дівчина попрощалася, підійшла до столика і зникла. Андрій задихав рівно і спокійно. Заснув міцно і очевидно, без снів. Марія встала, тихенько, щоб не скрипнув ні стілець, ні підлога, прочинила вікно, щоб розвіявся дурманний аромат, залишений принцесою, потім тихенько зачинила вікно, підійшла до столика, з острахом доторкнулася до книжки.

«Вона в тій книжці живе чи через неї приходить зі свого часу?»

Взяла книжку в руки, погортала, потрусила.

«Нема нічого. Тільки малюнок на обкладинці. Гарний малюнок. Видно, справжній художник малював. А що коли?.. Правда, дід Михтод казав нічого самій не робити...»

Але спокуса була надто велика. Марія взяла книжку, вийшла з нею на кухню, кинула її у плиту та й спалила.

— Все. Нема місточка. По чому ти тепер прийдеш, принцесо Ореліє?

І раптом їй стало страшно.

— Що я наробыла! Мабуть, того робити не треба було. Що буде, коли Андрій похопиться? І чому я не послухалася старого?

Та встало вже сонце і треба було братися за якусь роботу. Найперше треба було готувати сніданок. Після безсонної ночі руки і ноги були важкі, та це були Марійні повсякденні клопоти.

Вийшов заспаний Андрій. Нічого не сказав. Глянув на матір та й пішов умиватися.

«Ще не похопився, — подумала Марія. — Що ж буде, коли похопиться? Треба скорше до діда йти і все йому розказати. Щоб біди якої не було».

Скоренько впоралася та й побігла до діда Михтода. Боялася, що доведеться діда будити, а він вже з лісу йшов, несучи цілий оберемок запахущих трав.

— Здорові були, діду.

— І ти будь здорована та дужа. Бачу, тобі мої грушки засмакували, що так рано прибігла.

— Засмакували, дідусю. Таких грушок ні в кого нема.

— А щоб ти знала, що таки й нема.

Сіли під грушкою. Дід виніс запашного чаю і кусок паляниці.

— На, підкріпіся. Бачу, що всю ніч не спала і не їла зранку. Так не можна, бо з сил спадеш. А сили тобі ще ой, як потрібні.

— Ой, не спала, дідусю. Так спати хочу, що мною вітер хитає. А не їла... Бо хіба ж до того?

Та й розказала все, що бачила тієї ночі. І за книжку призналася. Вислухав її дід Михтод уважно, а потім сказав:

— Так я і думав. А от що книжку спалила — то ти зробила зле. Казав же я тобі: нічого не роби, не порадившись зі мною. А тепер хлопець буде собі ламати голову та думати, що йому робити. І хто те зна, що він придумає. Та й Орелія просто так від нього не відступиться, якщо вже він запав їй в душу.

Марія заплакала.

— А того не треба. Що плакати? Ось іди до мене в садок. Там є сухе сіно. Лягай та й поспи годину-другу, щоб вдома уваги до себе не привертати: чого, мовляв, господиня спить перед дня. А тобі ж і наступну ніч пантрувати.

Не сперечалася. Пішла та й лягла. І як же ж їй добре спалося на тому сухому сіні. І які ж далекі і теплі сни їй снилися. Ні, дід Михтод певно-таки чарівник. Добрий чарівник.

Коли прокинулася, то побачила, що дід Михтод вибирав довгі і міцні стебельця трав і заплітав їх у довгу і туго кісочку. Зав'язавши кінці кісочки, щоб вона не розпліталася, віддав її Марії.

— Візьми і поклади під подушку свого сина. Ми з тобою не знаємо, хто до нього прийде тієї ночі. Може, Орелія, а може... Ця трава ні кому не дасть підступитися до нього. А тепер іди. Я тут за тебе молитися буду. І за твого сина також. Бо я не відъмак якийсь, а поставлений Богом на землі для допомоги людям, для захисту їх від усього лихого.

Прийшла Марія додому — аж тут син її зустрічає. Неприбраний, неголений, голова закуддана, очі горять, весь, як несамовитий.

— Мамо, де моя книжка?

— Яка книжка, сину?

— «Орелія». Та, що в мене на столику лежала.

— Не знаю. Сам бачиш, я щойно прийшла.

— Де моя «Орелія»?

— Може, хто взяв почитати.

— Хто смів взяти мою «Орелію»?

— Заспокойся, сину. Це ж казка. Гарна книжка, я бачила, але ж казка. Ти вже дорослий. Що за біда, казку хтось взяв почитати?

— То не казка, мамо, то...

Та й подався з хати. Марія пополотніла.

«Куди ж він пішов? Де ж він буде шукати свою «Орелію»? Ой, дурна я, дурна!»

Андрій повернувся пізно ввечері. Понурий, такий, наче унього сталося велике горе. Ні з ким не розмовляючи і не вечеряючи, ліг спати.

«Не знайшов книжки, — подумала Марія. — Хто ж то йому сьогодні присниться?»

Дочекалася, доки всі вляглися, заперезалася поясом і сіла на своє місце у синовій кімнаті. Тривога виповнювала її. Що ж буде? На дідову траву надіялася. Бо на себе що? Що вона може? І місяць світив якось не так, як завжди. Здавалося, він комусь по-змовницьки підморгував. Кому — того Марія не знала. Не їй же. Ні, не їй...

Аж гульк — два лицарі в повному лицарському обладунку стали посеред кімнати, а за ними чоловік у короні і в королівських шатах. Звідки вони взялися? Не знати. Король заговорив, не дуже притишуючи голос.

– Чого ви стали, вірні мої лицарі? Будіть його, і нехай він іде з нами. Орелія його чекає.

– Не можемо, Ваша Величність.

– Чому неможете? Винайсміливіштаний відважніші – і не можете?

– Щось нас не пускає. Щось зупиняє нас.

– Які дурниці! Ось я піду, якщо ви такі олухи.

Але ступив кілька кроків – і теж зупинився.

– Ось тут межа. Далі не можна.

– Що за маячня? Мені все можна. Я – король.

Але далі король не міг зробити й кроку.

– Ваша Величність, ми в іншому часі, в іншому вимірі. У них тут свої закони, писані і неписані. Доведеться відмовитися від цієї затії.

– Ти? Мені? Таке кажеш? Та я тобі...

– Вдома, королю, вдома. Бо тут ми ні над чим не владні. Треба було брати з собою нашого чаклуна. Може б він щось розгадав. А ми що? Ми – лицарі. Якщо треба мечем чи списом – ми готові. А тут щось інше. То не лицарська справа.

Тут король заговорив гучніше, на повний голос.

– Юначе, прокидайся і ходімо з нами.

Та Андрій спав і навіть губами не поворушив.

– Чи ти чуєш, юначе? На тебе чекає Орелія.

– Орелія, – прошепотів Андрій.

– Так, Орелія, принцеса, дочка моя. Вона сьогодні не змогла до тебе прийти. Її місточок спалили. Вставай та й підемо до Орелії.

– Орелія, – знову прошепотів хлопець. – Я тебе люблю.

Та й більш нічого.

– То вставай і ходімо. Що за мана? Спить. Вставай. Я наказую тобі.

Та Андрій спав. Ще трохи потоптавшись на місці, лицарі і король зникли, наче їх і не було.

«Мудрий дід Михтод, – з вдячністю подумала Марія. – Скільки він всього знає».

Тихенько вийшла, щоб і собі трохи відпочити. До ранку ще було трохи часу.

Не знати, що снилося Андрієві тієї ночі. Не казав нічого. Гайнув кудись з самого ранку. Марія поралася з обідом, а потім збиралася йти до діда Михтода. Тим часом з мандрів повернулася син. Був веселий, очі йому горіли.

– Знайшов, – гукнув ще з порога.

– Що знайшов?

– Книжку. Купив.

– «Орелію»?

– Так, «Орелію». Не було. То я замовив. І ось купив.

Марія стенула плечима і на те нічого не сказала. Зварила обід і чимдуж поспішила до свого рятівника діда Михтода.

Сидячи під грушкою, дід вже чекав її.

– Заспала ти, голубонько. Сон тобі дався.

– Ой, і не кажіть.

І розказала дідові про нічних гостей.

– Що було б, якби не ваша кісочка з трави? Не уявляю. Аж страшно подумати.

– А що було б? Повели б хлопця у свої незапам'ятні часи. І хто знає, чи повернувся б він додому, чи загубився б десь поміж віками.

- Аж страшно.
- Страшно, дочко. Це такі сили, що з ними не кожен здатний боротися.
- Я Вам така вдячна, що й слів таких не доберу, як сказати.
- Та що казати? Для того я живу на цій землі, для того Бог мені віку добавив, щоб я людям помагав, щоб на сторожі був.
- А мій Андрій сьогодні нарешті книжку дістав.
- Та ну! «Орелію»?
- Так, «Орелію».
- І де ж він її взяв?
- Купив. Замовив — і йому привезли.
- То слід чекати, що тієї ночі знову принцеса прийде.
- Мабуть.
- Це краще, ніж прийшов би хтось інший. Але ти пильний. Кісочку з-під подушки забери, бо інакше Орелія до нього не доступиться. А я сьогодні теж ніч не спав.
- Чого так? Щось боліло?
- Ні, не боліло. Все думав, як твоїй біді зарадити. Так не може довго тривати. Треба щось робити. Такого у мене ще не траплялося — от і думав.
- І що?
- Придумав таки.
- І що ж Ви придумали, мій рятівниче?
- Порадився з зірками, погортав мудру книгу — є в мене така — і тепер знаю. Вихід є. Коли прийде принцеса, треба так зробити, щоб у тебе зосталася якась її річ. Ну,

скажімо, стрічка, хустина чи хоча б квітка з її віночка. Тоді ми зможемо перевести її в наш час.

— І що тоді?

— Та нічого. Стане вона, як проста наша дівчина, і твій син зможе одружитися з нею, а я зароблю шишку з весільного короваю. Отак гарно і весело закінчиться та історія. Але обо'язково треба щось від принцеси.

— Хай Вам Бог пошле здоров'я, діду Михтоде.

— Не завадило б. Від здоров'я ще ніхто не відмовлявся.

Книжка лежала, як і попередня, на столику біля Андрієвого ліжка. Андрій ліг спати спокійний і умиротворений. Посміхався до місяця і, здається, чекав свого доброго сну. Чекала і Марія, сидячи на своєму стільчику в кутку синової кімнати. Чекала зі страхом, бо такі нічні пригоди були непередбачувані.

«Хто ж прийде сьогодні? — думала жінка. — Орелія — то не найбільше зло».

Знайомий шелест біля столика обірвав її думки. Ворухнулася книжка — і Орелія, як і попереднього разу, стала на місячній доріжці, постояла якусь мить, а потім кинулася до сонного парубка.

— Лебедику мій! Місяцю мій ясний! Як довго я тебе не бачила.

— Орелія!

І сон пронизала його легка усмішка.

— Я стужилася, спереживалася за тобою, та не змогла до тебе прийти, бо мій місточок спалили.

— Люба моя! Я так за тобою сумував. Місця собі не знаходив. Я думав, що більше не побачу тебе.

— Я ублагала батька, щоб він привів тебе до нас. Та він чомусь не зміг. Повернувся сердитий такий. На мене нагримав і на лицарів своїх. Я так і не зрозуміла, чому він не зміг тебе привести. І як же добре, що я сама нарешті прийшла.

— Я хочу, щоб ми були разом, щоб ми ніколи не розлучалися.

— І я також хочу. Та не знаю, як це зробити. Я забрала б тебе в наш час, та батько боїться моого заміжжя.

— Дивак твій батько.

— Знаю, що дивак. Та що я можу зарадити?

— Тоді що? Ти так і будеш приходити в мій сон?

— Так і буду.

— Так не може тривати вічно.

— Я однак буду твоєю дружиною. Без заміжжя.

— Так не буває.

— Знаю, що не буває. Ой, зоря вже сходить. Пора мені.

На плечах у принцеси була вишита золотом хустка. Вона майже зсунулася їй з плечей. Невидима Марія нечутно підійшла до дівчини і легенько смикнула хустку. Хустка впала.

«От коли б вона тільки того не помітила, тоді ми всі були б врятовані».

І Орелія не помітила. Вона поспішала. Вранішня зоря розгоралася. А коли дівчина зникла, Марія вичекала ще трохи, а потім встала, підняла хустку і довго її роздивлялася.

«Яка дивовижна хустка! Вся вишита золотом. Аж міниться. Тепер таких не носять. Не носять, бо не мають».

Глянула на сонного сина, на вранішню зорю.

«Якось навіть незручно. Як вкрала я ту хустку. Але я її поверну, неодмінно поверну, як тільки та дівчина перейде в наш час. Так буде краще для нас усіх. А без тієї хустки того зробити ніяк не можна. Так казав дід Михтод. А він знає. Вибач мені, принцесо».

Починався новий день. Починалися нові клопоти. Щоденні і безконечні. Марії не терпілося скоріше впоратися та й гайнуть в те лісове цартство квітів і трав до старого чарівника.

І от нарешті вона тут. Птаство зустріло її гучним співом, наче добру знайому.

«А може птахи вже мене впізнають?»

А ось і заєць неквапом пробіг перед нею, зовсім не лякаючись.

«Дивина та й годі, — думала жінка. — Я тут вже, як своя».

А ось і дід Михтод сидить під грушевою і щось теше.

— Здорова була, молодице. Чи будеш відвідувати старого, як у тебе все добре буде?

— Буду, дідусю, якщо це Вам в радість.

— Ще б не в радість. Я ж тут живу, як самітник. А за вдачею я і поговорити люблю, і пожартувати. Прийде хтось у потребі, допоможеш — і на тому край. Забувають люди за старого. У них свої клопоти.

— А я не забуду, дідусю. Ніколи не забуду. Мені здається, що тут мене вже лісові мешканці впізнають: і

птахи привітно щебечуть, і заєць не боїться – пройшов, як приучений.

– Аякже. Вони знають. А добру людину, що кривди їм не зробить, здалека відчувають.

– Мені здається, що я б і сама тут жила.

– А що ж? Тут славно. Тільки від людей далеко. Мені спершу тяжко було, а потім звик. Ну що, дочки? Принесла щось?

– Принесла.

Та й розгорнула принцесину хустку.

– О, коштовна річ... Розкіш.

– Мені аж ніяково. Наче вкрала.

– Без того ми не обійшлися б.

– Потім я їй поверну.

– А покищо залиш її у мене. Я наднею трохи почаклюю. А ти ще цю ніч мусиш повартувати. Якщо все буде добре, то вранці у вашу хату прийде дівчина. Проста звичайна дівчина. Я не знаю, як вона себе назве, але то буде Орелія. Орелія в новому образі в нашему часі.

Ніч пройшла так, як звичайно. Марія вже до такого, здається, звикла. Хоча... Чи можна до такого звикнути? Прийшла Орелія, говорила Андрієві все ті ж пестливі слова, він їй відповідав, і це тривало, як завжди, до ранкової зорі.

А вранці, власне, коли вже розгорався день, до їхньої хати підійшла дівчина. Звичайна дівчина, скромно одягнена, зовсім звичайна, як багато інших. Тільки очі... Очі були, як у тієї принцеси, що була намальована на обкладинці книжки про Орелію.

– Доброго ранку, – чимно привіталася дівчина. – Я Валерія. Чи могла б я побачити Андрія?

– Так. Він вдома. Заходь.

А по якімсь часі з кімнати вийшов щасливий усміхнений Андрій, тримаючи за руку Валерію чи... Орелію.

– Мамо, тату! Це моя дівчина. Це та, на котрій я хотів би женитися.

Батьки ошелешено дивилися на сина і на його наречену, що раптом взялася нізвідки. Нарешті мати сказала, просто так, аби щось сказати:

– Але ж ти, сину, ту дівчину зовсім не знаєш, бачиш вперше.

– Ні, мамо, ні. Я її знаю вже давно. Але то довга історія. Зараз не про те. Зараз треба думати про весілля.

– Що ж, діти, в добрий час, – сказала мати, а за нею і батько. Весілля по любові – то завжди добре. Готуйтесь, діду Михтоде, їсти шишки з весільного короваю. Ви того заслуговуєте.

Чарівна парасолька

Дощ прокинувся, потягнувся, вмився, витерся хмаринкою, як рушничком, привітався з вітром, з травами, з квітами і деревами, а потім гукнув:

– Я пішов!

– Дош іде!

– Дош іде, – загукали довкіл. Одні ховалися, другі чимдуж поспішали додому, а треті видобували і розкривали свої парасольки. О, парасольки – це диво. Дош про те знов. Як тільки починається дош, відразу ж на вулицях з'являються парасольки. Їх було багато, і всі вони були різні: великі і маленькі, гарні і не дуже, старі і зовсім новенькі, а головне – парасольки були різних кольорів. Дош по них стукає, вигравав, видзвонював, а парасольки собі сміялися. Особливо одна маленька парасолька. Вона була найвеселіша. Дош навіть заглянув під неї. Під парасолькою була маленька дівчинка з блакитними, як небо, очнятами. Вона засміялася і сказала дощикову:

– Ку-ку!

І дощик також засміявся. Він би може навіть вже і перестав іти, та було цікаво спостерігати за парасольками. Дощик знов, що, як тільки він перестане

іти, то парасольки відразу ж і поховаються, а йому б того не хотілося. От він іде та й іде. Та скільки ж можна іти! Тоді він попросив сестричку Крапу:

– Покрапай трохи замість мене. А я подивлюся на парасольки.

А Крапі що? Вона і рада. Покрапає із задоволенням:

– Крап-крап-крап!

Тішиться мала. А дощик заглядає під парасольки. Йому цікаво, хто там під ними ховається. Під тією великою... Поважна пані. Вона сердиться.

– Ну скільки можна! Іде та й іде.

Під другою парасолькою двоє сковалися. Вони й не помітили, що дощик майже перестав. Тільки Крапа крапає. А під тією хто? А-а, мама з хлопчиком. Хлопчик пустує. Йому зовсім не хочеться ховатися під парасолькою. Йому хочеться трохи намокнути і пускати кораблики по калюжах.

– Мамо, ну нема вже дощу. Він перестав, - канючить малий і хоче вирватися з-під парасольки. Та мама його не пускає.

– Он ще крапає. Бачиш?

– Та це вже не дощ, а Крапа.

«Цікаво, звідки цей малюк знає про Крапу? - думає дощ. - Я про неї нікому не розказував. Видно, розумний хлопчик».

Дош заглянув до нього під парасольку і сказав:

– Ку-ку!

А хлопчик хап його за комірець:

– Ага, попався! - засміявся пустунець, застрибав на одній нозі.

– Пусти мене, - попросив дощ. Він спершу сміявся, а потім зробив сердитий вигляд.

– Негайно відпусти мене.

– Не відпушу. І зовсім я тебе не боюся. Я знаю, що ти добрий, теплий, бо ти літній. От осінній дощ - то зовсім інше. Він холодний. А часом буває і сердитий. Особливо, коли разом з вітром. А ти добрий дощ. Від тебе гриби ростуть.

– Ну, це в лісі. В місті гриби не ростуть.

– То нічого. Завтра, якщо ти перестанеш і буде тепло, ми з татом і з мамою пойдемо по гриби. А може ще й бабуся з нами пойде.

– Ти все-таки відпусти мене. А то я і під парасолькою намочу тебе.

– Намочи, намочи. Це буде дуже добре. Бо мама мене не випускає з-під парасольки. Сама вже не під парасолькою, а надімною ще парасольку тримає. А я так люблю дощ.

«Добре, що хоч один хлопчик мене любить, - думав дощ. - А може не один. А може ще й та дівчинка з блакитними оченятами».

– Ну чого ти, Петрику, крутишся? - звернула мама увагу на свого пустунця і заглянула під парасольку.

– О, та тиувесь мокрій. І як ти умудрився намокнути під парасолькою? Ти дивися, вся голова мокра.

– То не я, то дощик.

– Не вигадуй. Як дощик намочив тебе під парасолькою?

– От так. Намочив - тай усе.

Тим часом Петрик змушеній був відпустити дощиків комірець. Мусив відпустити, бо інакше мама побачила б. А дорослі такого не люблять. І дощик пішов собі до маленької парасольки, під якою ховалася дівчинка з блакитними очима. Вона вже виглядала з-під парасольки, бо Крапи дівчинка зовсім не боялася.

– Ку-ку, - сказав їй Дощик, а вона йому посміхнулася.

– У тебе дуже гарна парасолька, - сказав Дощик.

– Це мені мама купила. Вона і мені подобається. Вона маленька і зручна. Я б з цією парасолькою кожного дня ходила, але мама каже, що вона тільки від дощу.

– А ти знаєш, що та парасолька ще й чарівна?

– Та ну! Не знаю.

– А от послухай. Коли тобі захочеться, щоб пішов дощ, виходь на вулицю зі своєю парасолькою - і я піду. От спробуй.

– Я неодмінно спробую. Завтра ж.

І оченята сяйнули такою блакиттю, аж сонечко з-за хмар виглянуло.

– Я так люблю дощ, що я тепер кожного дня буду ходити з парасолькою.

– Таке може не всім сподобатися, - зауважив Дощик, - тоді на мене нарікатимуть, що я іду та й іду.

– Тоді я через день виходитиму з парасолькою.

– Мабуть, і того забагато.

– Але завтра я вийду, щоб переконатися, чи й справді моя парасолька чарівна. Ой, а ти мокрій, - засміялася Софійка, доторкнувшись рукою до Дощика.

Дощик теж засміявся.

– А хто ж таке бачив, щоб дощ та був сухий?
– А чому ти не ідеш, а крапаєш?
– То не я крапаю.
– Не ти? А хто ж?
– То моя сестричка Крапа крапає.
– А вона маленька?
– Так, зовсім невеличка.
– Як я?
– Навіть менша.
– Ой, а я хочу її побачити.
– Це можна. Зараз.

І гукнув:

– Крапо, Крапо, іди сюди.

І Софійка побачила Дощикову сестричку. Вона і справді була маленька. З її кучериків скrapувала вода.

– Ой, яка ти гарна. А хочеш, я подарую тобі ляльку? Барбі!

– Дуже хочу. У мене ще ніколи не було ляльки. На нашій хмарі зовсім нема ляльок.

– Ой, без ляльки сумно. Лялька - це, як подружка. Їй все розказати можна. Тільки зараз я ляльки не маю. Приходь завтра. Я принесу.

– Добре. Прийду. А тебе мама не буде сварити за ляльку?

– Ні, не буде. У мене ляльок багато. Та й взагалі... Моя мама ніколи не свариться. Вона в мене добра. Найкраща в світі. То ти прийдеш?

– Прийду.
– То я вийду з парасолькою і принесу ляльку.

– Дошику, Дошику, а ти дозволиш мені завтра трошки покрапати?

– Ну... Якщо ти будеш чемна.

– Вона буде, буде чемна. Послухай, Крапо, а де ти живеш?

– Я? На хмарі. Он на тій, поглянь.

– Ой, як цікаво. Я ще ніколи не була на хмарі.

– Бо дівчатка там не живуть. Там живемо ми з Дощиком. А ще живе Злива, Гроза, Грім. А на другій хмарі живе Град і Сніговиця.

– Бирир Це - холодно. Я б їх не хотіла.

– Кожному свій час, - сказав дощ. Вони засміялися всі троє та й розійшлися.

З того часу Софійка могла викликати дощ. Для того їй треба було лише вийти зі своєю парасолькою - і йшов дощ. Дівчинка завжди була усміхнена, і тому Дощик був теплий і веселій. Інколи він сам викликав її з хати. Особливо вранці, коли Софійка солодко спала. Постукає у віконце і гукне:

– Ку-ку! Вставай, соня. Я іду.

І дівчика вставала, брала свою парасольку і виходила з хати.

– Куди ти? - зупиняла її мама.

– Я зараз, мамо. Там Дош іде.

– Ще не бачила такого, - дивувалася мама, - щоб дитина так любила дощ.

Я вже не знаю, як здогадалися люди про Софійчину чарівну парасольку. Але вже якось здогадалися. А може дівчинка і сама комусь похвалилася. З дівчатками таке

буває, та й з хлопчиками також. Та тепер до їхньої хати майже кожного дня хтось приходив зі своїм проханням.

— Софійко, я знаю, ти дружиш з Дощем. То попроси його, щоб він не ішов, бо ж саме жнива, треба хліб зібрати.

— Добре. Попрошу, — казала Софійка і зовсім не зазнавалася.

А інша жінка просила:

— Софійко, ти якось зроби, щоб Дощ пішов. Така суш на городі, що просто біда.

І дівчинка робила так, як її просили. Але часом бувало так, що бажання людей не співпадали: хтось просив Дощу, а хтось в той самий час приходив просити гарної погоди. Отоді вже дівчинка губилася і не знала, що їй робити. Врешті-решт Софійчиній мамі це набридло і вона делікатно, але настирливо стала випроваджувати відвідувачів.

— Хіба моя донька чаклунка, що ви приходите до неї по дощ чи по сонце?

— Може не чаклунка, але всі те знають, що Софійка вміє викликати дощ.

— Ідіть, ідіть собі. Моя донька нічого не вміє. Вона ще маленька, аби щось вміти.

Та Софійку однак перестрівали по дорозі і просили те, що кому було треба.

Чутка про незвичайний дар Софійки розходилася та й розходилася. Хтось в те вірив, хтось не дуже, але про дівчинку говорили всі. А якось... В таке важко повірити, до дівчинки приїхала делегація з-за кордону. Приїхали з

перекладачем, як годиться, і просили Софійку і її маму полетіти до них в Африку.

— У нас там є така пустеля, що вже дощу не було цілий рік. Без дощу все гине, а ми не знаємо, що робити. Та якось ми почули... Вже не знаємо, чи можна в таке повірити, та спробувати можна.

— Їдьмо, мамо. Треба людей рятувати. І людей, і рослин, і живність всяку.

Ну як тут не поїхати? Поспіхом зібралися та й на літак.

Прилетіли в Африку. Приїхали в пустелю - а там... Спека та пісок. Сонце, здається, світ розплавити хоче.

— Господи, — здивувалася і жахнулася Софійка.

— Та я б день і ніч ходила з парасолькою, аби тільки оживити цей край.

І дощ пішов. Він ішов скрізь, де з'являлася дівчинка з парасолькою.

— Ку-ку! — привітався Дощик. — А я собі думаю: ну куди ти поділася? Як ти так далеко опинилася?

— Мене привезли сюди, аби я тебе покликала.

— Он як! То я з радістю.

Та й ну поливати гарячі піски і все, що тут росло та хотіло пити. Софійку возили по всій пустелі, і скрізь за нею дощик ішов. І пустеля оживала. Всі раділи. А найбільше раділи Софійка та її мама.

Довідалися Баба Яга Тринда і її приятель чаклун Базіка.

— Ти чула?

— Чула. І не тільки чула, а й бачила.

– Я не вірив. Аж доки сам не переконався.

– От було б добре...

– І я ж про те. От би було добре мати нам ту чарівну парасольку.

– Тоді б ми були володарями пустелі.

– А що? У кого дощ - той і володар.

– Тільки як ту парасольку дістати?

– Овва! Як дістати! Украсти.

– А ти зможеш?

– Не була б я Баба Яга, якби не змогла вкрасти у дівчинська ту парасольку. Я її просто відібрала б, та біля неї весь час дорослі круться. Наче охороняють її. А вкрасти - це запросто.

– Гляди, Триндо, не попадися. Бо мені без тебе сутужно буде.

– Щоб я попалася? Та нізащо! Я обережна, як кішечка, хитра, як лисиця, а якби мене зловили, то, ти знаєш, я водою крізь пальці витечу.

Пробралася Баба Яга туди, де спала Софійка, крізь відчинене вікно. Обіч неї на стільчику лежала її парасолька. Вхопила Тринда ту парасольку та й утекла. А вранці прокинулася дівчинка, а парасольки нема.

– Мамо, а де моя парасолька?

– Не знаю. Може ти її вчора десь забула?

– Ні, не забула. Я просто не могла її десь забути.

– Чекай. Пригадую... Так. Ще вчора, коли ти лягала спати, вона ось тут на стільчику лежала.

– І я знаю, що лежала. А от... Нема.

І дівчинка заплакала.

– Як я тепер Дош викликатиму?

– Хіба ж то проблема? Другу парасольку купимо.

– А може тут і парасольки не продаються. Бо навіщо парасольки, коли дощів нема?

– Може й так, доню. Однак не плач. Зараз я скажу кому слід - і вони щось неодмінно придумають. Десять же ті парасольки однак продаються. Не плач. Але ж хто її вкрав?

– Не знаю, мамо. І навіщо вона комусь? Стара дитяча парасолька. Хіба як сувенір...

– Може й так. Як сувенір.

– Мамо, але та парасолька була чарівна. Вона вміла викликати дощ. А я без неї нічого не вмію. Що ж тепер буде?

– А звідки ти знаєш, що це твоя парасолька чарівна? А може всі чари не в парасольці, а в тобі? І дивились одна на одну.

А тим часом Тринда з Базікою вирішили спробувати чарівну парасольку. Гордо вийшла Тринда і пройшлася з парасолькою туди-сюди. Нема Дощу. Вона ще походила - даремна справа. Базіка сердито закричав. Затупав ногами.

– Безхвоста мавпа! Дай сюди! Ти ніколи нічого не можеш зробити до ладу.

Вирвав парасолю з рук Тринди тай сам став з нею ходити. А Дошу нема. Тоді він ще дужче закричав на Тринду.

– Ти, певно, не ту парасольку поцупила. Ніяка вона не чарівна.

– Там не було другої парасольки, - виправдовувалася Тринда.

– Не було! Треба було добре пошукати. Як би в тебе був здоровий глузд, то ти б зміркувала, що чарівна парасолька не лежала б отак на похваті. Її, певно, кудись склали. А для такої дурепи, як ти, поклали звичайну просту парасолю. Бери, тішся.

– Хіба ж вони знали, що я за нею прийду?

– Може й знали. А могли таке припустити.

Тринда витирала сльози. Її було образливо. Вона ж так старалася. Потім примирливо сказала:

– Давай не будемо сваритися. Краще поїдемо і подивимось, що буде робити та дівчинка без своєї парасолі.

– Дурна ти жирафа! У неї, напевно, є ще одна парасоля, чарівна, котру ти полінувалася пошукати. Але ходімо. Щось робити треба.

А тим часом Софійка, поплакавши, чекала, доки їй принесуть нову парасольку. Дівчинка, правда, не вірила, що нова парасолька зможе викликати дощ. Та все ж чекала.

– Не сумуй, доню. Ти ж зросила дощами більшу частину пустелі. Он як все зазеленіло, забуяло. А тепер, якщо не вийде, то ми поїдемо додому - от і все.

– Я розумію. Та хотілося допомогти людям. Вони так в мене вірили.

З парасолькою тут і справді була проблема. Та її все-таки дістали. І нарешті вже Софійка мала нову парасольку. Дівчинка була сумна. Вона вийшла у сонячну спеку, не вірячи, що її вдасться викликати дощ. Вона розкрила свою парасольку і ...

– Мамо! Дош! Дош іде!

І дівчинка щасливо засміялася.

– Ку-ку, Софійко, - привітався Дош. - О, у тебе нова парасолька! А чому ти сумна? Не сумуй, а то я стану сумним осіннім дощем.

– Я вже не сумую, Дошику. Я думала, що ти вже до мене не прийдеш.

– Чому ти так думала?

– Бо у мене вкрали мою чарівну парасольку, і я думала...

– Ото смішна. Та парасолька зовсім не чарівна. То ти чарівна, Софійко. Всі чари в тобі. В твоїй усмішці, в твоїй доброті. Мені хочеться бути з тобою поряд. От і все.

– Як? А ти ж казав колись, що моя парасолька чарівна.

– Вибачай, дівчинко. Я так пожартував. Я хотів, щоб тобі цікавіше було, щоб ти в казку повірила.

І вони обое радісно засміялися. Дош пустився потужний, веселий, проливний, такий, якого всі чекали. А потім він трохи стишився і сказав:

– Знаєш, а я бачив твою стару парасольку.

– Та ну! А де ж ти її бачив? Ми з мамою ту парасольку цілий ранок шукали.

– У Баби Яги Тринди і в чаклуна Базіки. Вони ходили з цією парасолькою туди-сюди. Певно, також думали, що вона чарівна. Я ще здивувався, бо відразу впізнав твою парасольку. Я ще подумав: чи йти, чи ні? А потім вирішив тебе почекати.

– То це вони вкрали мою парасольку?

– Виходить, що так. Вони, мабуть, думали, що та парасолька чарівна. Ха-ха-ха!

— Я й сама так думала. А що це за чаклун, що не може дошу начаклувати?

— Бо не чаклун він зовсім. Одне слово - Базіка! Дивися, дивися, он вони ідуть. Із твоєю парасолькою. Цікаво.

— Дівчинко, дівчинко, - обізвалася Тринда. - Чи це часом не твоя парасолька?

— Так, моя. Я впізнаю її. А звідки вона у вас взялася?

— Ми знайшли її, - брехав Базіка. - То чи не хотіла б ти часом помінятися парасольками? Ми тобі твою, оту, що знайшли, а ти нам свою, оту, що маєш зараз. Не можемо ж ми під дощем іти без парасольки.

— Звичайно, можна було б і помінятися. Але ж теперішня моя парасолька зовсім нова і дуже гарна.

— Але ж стара краща.

— Ну чим вона краща? Я любила її, але, коли вона зникла, то...

— Погодься, дівчинко, помінятися. Нам це конче потрібно.

— Коли так, то прошу.

І Софійка взяла свою стару парасольку, а злодіям віддала нову. Щасливі, вони пішли, сподіваючись, що нарешті тепер у них справжня чарівна парасолька.

— І навіщо ти це зробила, - аж розсердився дощ.

— У тебе ж справді була зовсім нова парасолька. І така гарна, імпортна. Привезла б її додому - всі милувалися б нею. І я також.

— Не сердсься, Дощику. Знаєш, мені раптом жаль стало своєї старої парасольки. Я люблю її. Я дуже зраділа,

що вона знайшлася. Я вже незабаром поїду додому, на Україну. Я не хотіла б її тут залишати.

— Поїдеш? А чого так?

— Пора. Я вже тут достатньо побула. Тебе покликала, багато цікавого побачила. А тепер мені пора. Так що зустрінемося, Дощику, на Україні.

— То щасливої тобі дороги.

— Дякую. А ти не забувай ці краї. Навідуйся сюди і без мене.

— Далеко. Я живу на Україні, у Львові.

— Однак навідуйся.

— Гаразд, буду.

Та й попрощалися.

У Софійки ще була зустріч з тутешнім королем. Чи король справді хотів подякувати маленькій іноземці, чи просто захотілося йому побачити ту дівчинку, що вміє викликати дощ. Так чи інакше, а зустріч пройшла урочисто, з дотриманням всіх правил етикету. На прощання король подарував Софійці свій золотий перстень, а принцеса свою діадему. Та найкращим подарунком для дівчинки був великий папуга какаду, котрий вмів розмовляти. Правда, розмовляв він англійською мовою, але Софійку запевняли, що він і українську мову запросто вивчить. Це йому не важко.

Софійка і її мама поверталися додому. Вони везли багато вражень і теплих спогадів.

— Цікава була подорож, - замріяно сказала Софійка. - Дуже цікава. Але додому так хочеться.

— Незабаром вже будемо вдома, - посміхнулася мама.

– І найперше я піду привітатися з Дощиком. Добре, що в мене є моя чарівна парасолька.

– Так вона ж не чарівна.

– Ну...Мабуть, все-таки трошки чарівна.

Так могла міркувати тільки маленька дівчинка Софійка. Їй так хотілося - то нехай так і буде. Казка в житті, а життя в казці.

Дівчинка проти смерті

*К*ила на світі дівчинка Оля. З мамою жила. Вона дуже любила казки і мріяла стати доброю чарівницею. Мама їй вже казала, що такого не буває, що чарівниці бувають лише в казках. Та дівчинка вірила і в казки, і в добрих чарівниць. А коли віриш... Та наперед я нічого розповідати не хочу. Треба поочекати, доки казка сама про себе розкаже. І про себе, і про дівчинку Олю.

Пішла якось Оля в ліс по гриби. Правда, сусідка розповідала, що грибів у цьому році зовсім нема.

– Ходила, ходила, - каже, - лише два моховички знайшла. Однак Оля вирішила спробувати.

– Може хоч щось знайду - то буде для дому втіха.

Кицька Муня й собі з нею просилася, та Оля її не взяла.

– Куди тобі, Муню. Це ж ліс. Може там і вовки водяться, а може й Баба Яга в гущавині живе. Сиди вже краще вдома.

Муня злякалася і зосталася вдома. Вона була киця сумирна і не любила всяких складнощів.

– Ти ж, Олю, не заходь далеко, - просила мама. - Це все-таки ліс. Вовків там, ясна річ, нема, і про Бабу Ягу хіба що казки розповідають, та все-таки ліс - це ліс.

А в лісі так гарно, що аж диво бере: як це декотрі люди можуть жити без лісу? В міському гаморі чи в сільській сутолоці, а хоч і на березі моря - то все не те.

— Якщо і грибів не знайду, то хоч так по лісусу пройдуся.

От заглибилися дівчинка в ліс, нахилилася - а там грибів видимо-невидимо.

— Ах ви ж мої маленькі, - заговорила з ними Оля. - А я вас шукаю. Ходіть до мене в кошик. Ми з мамою вас смачно приготуємо. Розумію, що вам з того втіхи мало. Та так вже заведено, що ви ростете, аби людина вас збирала.

Та вже так обережно збирала дівчинка гриби, щоб нічого зайвого не поруйнувати, щоб грибницю не пошкодити. Ось вже й кошик повний, а гриби все ще є та й є.

— Ростіть, грибочки. Підростайте до наступного разу. І як це тітка Килина казала, що грибів у цьому році нема?

Та й засміялася. А потім на повний голос гукнула:

— Дякую тобі, мій добритий лісе, що обдарував ти мене так щедро.

Пташка озвалася, вітерець кронами дерев заворушив.

— Ліс до мене обізвався.

Тішилася дівчинка і слухала тихий гомін лісу. Раптом до дівчинки вийшов опецькуватий дідусь. На шапочці у нього суха травинка зачепилася. Оля спершу трохи злякалася, та лице у старого було таке добре, усмішка така лагідна, що дівчинка перестала боятися та й собі посміхнулася. А ще подумала:

«Як він схожий на боровичка. Достоту боровичок».

— Здорова була, дівчинко.

— І Вам доброго здоров'я.

— Добре ти гриби збираєш. Я дивився за тобою. Нічого не зруйнувала, нікому шкоди не завдала. Це я на тебе грибів наслав, щоб ти не йшла додому з порожнім кошиком.

— Дякую Вам, дідусю.

— А ще... Зяблик мені казав, що ти казки любиш і що ти навіть mrієш стати чарівницею.

— Зяблик казав? А хіба зяблики вміють розмовляти?

— Вміють. В природі, моя дитино, всі розмовляють. Тільки люди до тих розмов не дослухаються. А вартувало б дослухатися.

— Так, я дуже люблю казки. А що mrію стати чарівницею... Моя матуся сміється з того. Та я й сама...

— Це зовсім не смішно. Ти цілком можеш стати чарівницею. Якщо захочеш, якщо не передумаєш. Тільки треба...

Тут у лісі шум-гам почувся.

— Пробач. Мушу бігти. Це хлопчики-пустуни до лісу прийшли. Я їх знаю. Треба за ними дивитися, аби шкоди якої не наростили.

І зник. Чекала Оля, чекала, думала, що знову з'явиться той незвичайний дідусь, що на боровика схожий. Дуже їй хотілося знати, що ж треба зробити, щоб стати чарівницею. Та дідусь більше не з'являвся. Треба було вже йти додому, аби її темрява не застала в лісі. Темряви дівчинка навіть вдома боялася, не те, що в лісі.

От іде вона, йде, а на зустріч їй зайчик. Такий маленький, сіреневий, скаче собі і зовсім її не боїться.

— Ах ти ж маленький, ах ти ж сіреневий, - заговорила з ним дівчинка.

— Ти такий сміливий. А всі кажуть, що зайці боягузи. Та ти бережися. Я тут недавнечко лисицю бачила. А вона знаєш яка хитра.

— Знаю, знаю, — відповів їй зайчик. Оля від здивування аж брови звела.

— Лисичку я й сам боюся. А тебе ні. Чи ж не ти мені взимку морквинки викладала на своєму городі? Взимку нам, зайцям, дуже сутужно. А ти нас від голоду рятувала.

— Я б вас і від холоду порятувала, та ви, зайці, не можете жити в людській оселі.

— Не можемо. То правда. Та це не біда. У нас на зиму шубки тепленькі. А от морквина ніколи не зайва.

— Приходь, сіренький, взимку. Я тобі ще моркви приготую. А зараз ховайся, щоб тебе лисиця не зловила.

— Мене Лісовик-Боровик до тебе прислав. Він велів передати тобі таке: аби стати чарівницею, треба...

Тут і справді поблизу майнув рудий хвіст лисиці.

— Тікай, зайчику. Лисиця.

І сказала вже до лисиці:

— Яка ж ти недобра. Хитра і недобра.

Оля й не сподівалася, що лисиця її відповість. А руда відповіла, перед тим сердито блиснувши очима:

— А якби ти їсти захотіла? І тоді ти також шкодувала б зайчика, що дурно по лісу шастає?

— Не знаю. Переходить на інший харч. На горіхи, скажімо. І смачно, і корисно.

— На горіхи? Ха-ха! Хоч у мене і пишний хвіст, але ж я не білка.

— Ну, тоді на ягоди перейди. А що? Дуже смачно.

— Пхе! Я ж не пташка.

— Ну, тоді навчися ласувати грибами.

— Гриби! Яка гидота!

— Даремно ти так. Якби ти гриби розпробувала, то тільки їх би і їла.

— Ні. Краще я вже буду полювати на зайців. А якщо поталанить, то смачненьку курочку чи півника вполовю. А горіхи, ягоди та гриби їж сама.

— Тоді не ображайся, коли і тебе хтось вплює.

— Це буде не так просто. Я ж хитра.

Засміялася лисичка та й зникла. Ішла Оля додому та думала:

«Знову я так і не дізналася, як стати чарівницею. І дідуся Боровика хлопчики-пустуни заклопотали, і зайчика лисичка злякала... Не таланить мені».

Коли доходила додому, перестріла її тітка Килина.

— Ну як? — спітала. — Знайшла хоч щось? На юшку вистачить?

А як побачила повний кошик грибів, то аж руками сплеснула.

— Ну, дівко, ти, певно, якесь слово знаєш, що гриби до тебе так і липнуть.

— Ну що Ви! Ніякого слова я не знаю. Просто уважно треба їх збирати — от і все.

Про Лісовичка-Боровичка тітці казати не хотіла. Сміятися буде. Дорослим про такі речі краще не казати. Хіба що своїй мамі дівчинка розкаже. Їй можна. Вона, хоч і здивується, та все ж повірить.

Находившись по лісі, спала дівчинка міцно. Вранці прокинулася і ніяк не могла зрозуміти, що її розбудило.

— А-а, це сорока, — второпала нарешті Оля.

— І чого це вона так голосно скрекоче? І в моє вікно дивиться. Кажуть, листа треба чекати. Та нам давно листів ніхто не пише.

Зіскочила з ліжка, відчинила вікно та й запитала:

— Сороко, сороко, чого так голосно скрекочеш? Що мені сказати хочеш?

А сорока їй :

— Прислав мене Лісовик-Боровик, аби я розказала тобі, що треба зробити, щоб стати чарівницею.

— Ой, сороко, кажи швидше. Це ж так цікаво.

— Найперше треба виростити Квітку-Семицвітку.

— А що це за квітка така? Я про таку й не чула.

— На одному стеблі має зацвісти аж сім квіток. Ціле суцвіття. Кожна квітка іншого кольору. Сім кольорів веселки. Але треба пильнувати, щоб тут квітку не вкрали. За нею полюють всі злі чаклуни. Видимі і невидимі.

— А де ж ту квітку взяти? З чого її виростити?

— А я ось тобі насінину принесла. Лісовик-Боровик передав. На, тримай. Не загуби.

— Не загублю.

— Та це ще не все. Ще треба сім раз добро зробити.

— Ну, це можна. Навіть не сім раз, а більше.

— А ще треба перемогти сім вітрів.

— Сім вітрів? А де ж їх шукати?

— Тим не журися. Вони самі тебе знайдуть.

Та й полетіла сорока, бо до Олиної кімнати увійшла мама.

– Що ж ти так вікно відчинила? Зранку прохолодно.

– Та це я... Розмовляла.

– З ким ти, донечко, розмовляла? Я щось нікого не бачу.

– Та це я... З сорокою.

Мама скрушно похитала головою.

– Ну й дивачка ти у мене, доню.

– Не дивачка, а колись буду чарівницею. Доброю чарівницею.

– Ну... Гаразд. А поки що вмивайся та й ходімо снідати.

Посадила Оля насінинку спершу у вазонок, а коли квітка зійшла, пересадила її у квітник. Покликала Муню і сказала:

– Щоб ти, кицю, знала. Тут росте дивовижна квітка. Її треба пильнувати. Багато охочих мати ту квітку у себе.

– З тим не до мене. Я кішка, а не песик.

– Ale ж у мене немає песика.

– Я нічим не можу тобі зарадити. Охоронця з мене не вийде.

Потім вона почухала лапкою за вухом і сказала:

– Хоча... Щось придумати можна. Є у мене приятель, бездомний песик Сірко. Він, звичайно, закудланий, але його можна привести до порядку. Важко йому живеться: і голодний, і холодний. Сірко буде тільки радий стати на службу.

– Вперше чую, щоб кішка приятелювала з песиком.

– Ну... Всяко буває. Так-от... Нехай Сірко живе у нас. І добру справу зробимо - Сірко не буде більше бездомним, і доброго сторожа будемо мати.

— То нехай і так, — сказала Оля, згадавши, що їй треба сім раз добро зробити. Так у них зажив ще й песик Сірко. Жили вони дружно і весело, а квітка-семицвітка росла собі.

Якось, коли Сірко загавкав особливо голосно, Оля вибігла з хати і аж скрикнула. Квітка-Семицвітка саме зацвіла. Вона була така гарна, що дівчинка ще такого дива не бачила. Сім квіток на одному стеблі. Кожна квіточка іншого кольору. Сім кольорів веселки! Від квітки вусібіч розливалося дивовижне світло.

«І що ж тепер робити? — думала дівчинка. — Чи зірвати ту квітку? Чи нехай цвіте?»

Тим часом вона дивилася на ту квітку і не могла зважитися не те, що зірвати її, а навіть доторкнутися до неї.

Та незабаром до квітки стали сходитися видимі й невидимі чарівники. Наче якась сила притягувала їх. Декою з них дівчинка бачила, декою відчувала. Була явна небезпека. Дехто з них міг зірвати квітку-семицвітку. Отут і пригодився Сірко. Шерсть йому нижачилася. З лагідного і доброго собаки Сірко обернувся на грізно неприступного звіра. Він ходив довкола квітника, грізно блимав очима і клацав зубами. Інколи він заповзято гавкав і кидався в простір, намагаючись когось вжерти. А раз таки, видно, вкусив когось, бо почувся несамовитий жіночий вереск.

— Та заберіть ви звідси того навіженого пса.

Оля зрозуміла, що Сірко бачить більше, ніж вона.

«Але ж він такої напруги довго не витримає, — думала дівчинка. — І тоді... І що тоді?».

Муня теж не була остронь. Очі у неї горіли, шерсть розпушилася. Кицька була готова кожної миті, якщо

буде у тому потреба, кинутися на того, хто посягнув би на Семицвітку. Часом Олі здавалося, що її Муня навіть страшніша за Сірка.

«Добрих маю помічників, — думала Оля. — Ну що б я без них робила?»

Робити було нічого. Треба було квітку зірвати, щоб не зірвав її хтось інший. І жаль було зривати таку красу, та був би ще більший жаль, якби її зірвала чиясь недобра рука.

І тут почувся грізний голос Лісовика-Боровика. Оля відразу його відзнала.

— Ану дайте пройти, — гукнув старий. — А чого це ви тут зібралися? Місце своє забули? То я вам швиденько нагадаю, де ви маєте бути. Сказано ж вам, щоб до людей не потикалися. В одну мить зачиню вас у старому замку. Будете собі там хоч сваритися, хоч битися — мені однаково.

І тут почулися голоси. Багато голосів. І грізні, і жалісні, і безбарвні, без будь-якої ознаки.

— Та ми що? Ми нічого.

— Ми просто прийшли... На Семицвітку глянути.

— І поцупити її, якщо вдастся. Чи не так?

— Ну... Таке диво!

— Зараз же забиряйтесь звідси. І щоб ви знали, затямте собі: ця дівчинка під моєю опікою. І Семицвітка також. Хто займе, матиме розмову зі мною. І не тільки розмову.

— Та ми що? Ми нічого.

Голоси віддалялися, віддалялися і зникли.

— А тепер і я нарешті гляну на це диво, — сказав Лісовик. — Гарну квітку ти, Олю, виростила. Важко вам

довелося захищати Семицвітку від тієї навали. Страшно було, дівчинко?

— Та... Трохи.

— Помічників добрих маєш. Ну й песик у тебе! Молодець, Сірко.

— Гав!

— А киця справжнісінька левиця!

— Няв!

— Все. Тепер відпочивайте. Живіть спокійно. Хоча, маючи Семицвітку, про спокій можете тільки мріяти. А квітку зірви, щоб хтось інший її не зірвав. Не бійся, вона не зів'яне. Ця квітка допоможе тобі робити дива на землі. А згодом ти і сама навчишся. Справжньою чарівницею станеш. Та не думай, що це буде легко. Добро творити завжди важко. Зло ніяк не може з тим змиритися. Гарну квітку ти виростила. Так і сяє. Тепер бережи її.

Принесла Оля квітку до хати та й понесла показати матері, що лежала недужа.

— Ах, яка квітка! — замілувалася мати Семицвіткою і взяла її в руки. Як тільки взяла квітку в руки, так і одужала. Хвороба наче відступила, а потім зникла. Жінці стало легко і гарно.

— О, тепер ти, доню, справжня чарівниця.

— Не я, мамо, а квітка. А колись і я стану чарівницею. Та для того мені треба сім раз добро зробити.

— Добро? О, з тим проблем не буде. Аби лиш бажання було. Он нездужає старенька баба Текля. Сама лежить.

Нікому їй ліків купити, страву зварити, в хаті прибрати. От і біжи до неї. Допоможи.

Прибігла Оля до баби Теклі, а та проясніла та й не надивується.

— Ах, ти ж, дитино моя! Яке у тебе добрє серце! Хто ж прислав тебе до мене, бідної та самотньої?

— Сама прийшла. Мама сказала, що Ви лежите - то я й прийшла.

Тай ну по хаті поратися. Прибрала, зварила кулешику, а потім їй сяйнула думка: « ану ж ...спробую...»

Та й показала бабі Теклі свою Семицвітку.

— Це просто диво якесь, - захоплено розглядала квітку жінка. - Скільки на світі прожила, квітки такої ще не бачила.

І сталося диво: баба Текля по-маленъко, сама собі не вірячи, наче й не помічаючи того, встала з постелі і перейшлася по хаті. Дівчика стежила за бабусею, готова, коли що, підхопити її. Та бабуся, хоч і квола була, міцно трималася на ногах.

— Дивота, - сказала. - А лікар сказав, що я вже буду вмирати.

— Та навіщо вам вмирати, бабуню? Світ такий красний.

— Та я й сама не хочу. Але так лікар сказав.

— Живіть, бабусю, довго і будьте здорові. А коли що - то кличте мене.

Ах, як же дівчині стало гарно, що вона допомогла старій самотній жінці. З того часу Оля так і ходила по селі, шукаючи, кому потрібна її допомога. Там діти без догляду зосталися, там чиясь мати занедужала, - то вже без неї не обійтися: допоможе, пожаліє, розрадить.

— І де воно таке добре взялося? - дивувалися в селі.

— Такий талант тій дитині Бог дав - робити на світі добро.

А коли дівчина вирятувала з води дитину, то почула голос Лісовика-Боровика.

— Це сьоме добро, якети зробила. Можеш зупинитися. Щоб стати чарівницею, того досить.

— Не можу зупинитися, дідусю. Це ж так гарно - приносити людям радість. Тепер я завжди робитиму добро. Навіть якщо й не стану чарівницею. Хіба можна рахувати, скільки ти добра зробив, це однадково, що рахувати людські усмішки. Добро просто треба робити. Чим більше, тим краще.

Розповідала мамі. Тішилися обидві.

— А ще ж мені треба, мамо, сім вітрів перемогти.

— Це, мабуть, дуже складно і небезпечно. Це ж стихія.

— Розумію, мамо, але мушу.

— Ой, дочко, жила б ти краще, як другі дівчатка живуть. Спокійно, без всяких турбот. Вишивала б, училася б усякої домашньої роботи.

— Не можу, мамо. Тепер вже не можу. У мене Семицвітка. Тільки думаю тепер, де тих вітрів шукати, щоб їх перемогти. Хоча дідусь казав, що вони самі мене знайдуть.

— Коли знайдуть? І де знайдуть? Мусиш бути готова до всяких несподіванок.

— Я готова, мамо.

— Але як же ж ти здолаєш тих вітрів? Ти ж така маленька і тендітна.

— Здолаю, мамо. Мушу я їх здолати.

Якось була Оля в лісі. До лісу дівчинка ходила, як до себе додому. Почувалася тут у безпеці. Вона любила ліс і ліс її любив. Цього разу по гриби і по ягоди прийшла. Тепер поверталася додому з двома повними кошиками. Ішла і щось наспівувала собі. Коли раптом... Оля й отягнулася не встигла, як зірвався такий сильний вітер, що захиталися столітні дуби. Той вітер підняв дівчинку з її кошиками і дошкульно вдарив об стовбур дерева. Зареготав, засвистів, загукав:

— Ну що, чарівниця? Не передумала братися за те, що тобі не під силу? Не передумала? Сиділа б собі біля мами і лузала б насіння. Ти ж бачиш, що я тебе переміг.

— Не переміг ти мене, - гукнула дівчинка. Її голос потонув у завиванні вітру. Та вітер почув його.

— А-а, то ти так? То ти таки хочеш змагатися зі мною?

— Не хотіла б змагатися з тобою, але мушу. Я тебе не кликала. Ти сам став супроти мене. Але ти не можеш мене перемогти. Я дужа. Я дужча за тебе.

— А-а, то ти так?

І вітер закрутися вихором. Він хотів підхопити дівчинку, щоб у вихорі закрутити і її, та дерево, біля якого вона стояла, обхопило дівчинку своїм гіллям і тримало так міцно, що вітер не зміг її підняти. Ще дужче розсердився буревій. Засвистів, заревів. Олі стало посправжньому страшно.

— А-а, то ти так? І дерева тобі допомагають? Вирвуу - у, поламаю-у.

Та ліс непорушно стояв і витримував натиск вітру.

– А-а, то ви змовилися проти мене? Ну нічого. Я зараз братів своїх покличу. Нас у мами семеро. Так що начувайтесь.

Оля заплакала. Ну що їй робити? Як вона витримає таку навалу вітрів? Вона ж дівчинка. І чомусь дідуся Лісовик-Боровик не приходить їй на допомогу. Невже він нічого не чує і не бачить?

– Не бійся, дівчинко, – шепнула молоденька берізка, – ми захистимо тебе.

– Хіба ж ви вистойте, проти семи вітрів?

– Вистоймо. Не бійся.

Аж тут завило, загуло. Здавалося, що цілий світ захитався. Та диво: кругом гуло і вило, а на галяві, де стояла дівчинка, було тихо. Це найстаріші дуби-велети зупинили натиск вітрів. Вони походили зі своїх місць і щільним кільцем оточили галявину. Сила вітрів розбивалася об могутність дубів-велетів.

Ще довго ревли і свистіли вітри, нівечачи і ламаючи все на своєму шляху.

– Віддай нам Семицвітку, – гукав один.

– Кожному з нас буде по квітці, – гукав другий.

– Ха-ха-ха, – сміялися всі разом. І від того їхнього сміху хиталися дуби-велети. Хиталися, але не гнулися, витримуючи натиск вітрів.

– Не віддам Семицвітку, – гукала дівчинка, – вона послужить для добра.

– А-а! Для добра! Тоді віддай нам свою вроду. Вона нам згодиться.

– І вроди своєї я вам не віддам. Вона теж послужить для добра.

– Тоді віддай нам свою силу. Бо ти й і справді сильна. Віддай нам свою силу – і ми станемо дужими.

– І сили своєї я вам не віддам. Вона потрібна мені, щоб боротися зі злом.

Як не лютували вітри, а зробити нічого не змогли. Посвистіли, поревли та й полетіли собі геть. Ліс з полегкістю зітхнув. Поруч плакала зламана молоденька берізка.

– Дякую вам, дуби-велети, що захистили ви мене від злих вітрів. Я ніколи не забуду вашої допомоги. Не плач, берізко. Ми порятуємо тебе. Дякую і тобі, клен-дерево, за силу твою і мужність. Без тебе я пропала б. Закрутів би мене вітер у своєму вихорі.

Дівчинка розгублено стояла і не знала, що їй робити, кого їй рятувати, кому допомагати. Та тут з'явився Лісовик-Боровик.

– Ой, дідуся, я стільки страху натерпілася.

– Нічого, дівчинко, зате ти перемогла сім вітрів.

– То не я перемогла, дідулю. Їх перемогли дуби-велети.

– Я їх не змушував. На те їх добра воля була. Я ж сам втручаєтися не мав права. Такий порядок у нас.

– А берізка... Й болить. Вона страждає.

– Не журися. Ми врятуємо її. І її, і все, що ті вітри накоїли. А бешкету вони наростили чимало. Тати забуваєш про Семицвітку. Вона допоможе нам навести порядок в лісі. А ну, Семицвітко, допоможи нам. Попрацюй для добра. Зроби все так, як було до бешкету вітрів.

Загуло, зашуміло в лісі. Та це був лагідний шум. Струнка берізка посміхнулася, дуби-велети хитнули своїми кронами, птаство обізвалося.

Тепер Оля почувала себе цілком дорослою. У неї були зовсім дорослі проблеми. Тепер дівчинка, як тільки чула, що хтось на селі хворий, відразу ж бігла до хворого зі своєю Семицвіткою. І скрізь ця квітка робила дива. Хворі одужували. Про Олю і її чудодійну квітку по сусідніх селах заговорили. До неї стали привозити безнадійно хворих. Інколи дівчинка і без Семицвітки з хворобою справлялася. Покладе руки на хворого, скаже слово - і людині легше стає. Люди з такого дивувалися і тішилися. Хто не вірив у таке диво, переконувався, що це правда. А деякі лікарі обурювалися.

- Як можна! Дівчисько якесь!
- У неї ж нема медичної освіти!
- Знахарка!
- Та навіть не знахарка. Відьма!
- Справжнісінька відьма!

– Почекайте, - заступалися декотрі за Олю. - Відьми ж зло роблять. А дівчинка тільки всім добро робить. Людей рятує. Стількох вже на ноги поставила.

- Однак відьма.

Та до тих балачок мало хто й дослухався. Хіба ті, кому порятунку не треба було шукати. Люди у своїй біді шукали рятунку у дівчинки з її чудодійною квіткою.

А якось у пізній вечір до Олі зайдла статечна пані. Уважно розглянувшись по хаті, сіла у фотелик, довго мовчала, а потім повела дивну річ.

– А скажи-но мені, дівчинко, чи знаєш ти, хто я така?

Ні, Оля не знала, хто ця жінка, але від неї віяло холодом і якимось острахом. Оля нізащо не підійшла б до неї близько.

– Не знаєш. То я тобі скажу. Я - смерть.

– Моя?

– Ні. Поки що людська. Ти ще дуже молода, хоча буває, що і молоді... Та тобі ще рано. У тебе буде довге життя. Бо ти навчилася робити добро на землі.

– То чого ж Ви тоді?..

– Чого я прийшла? Сваритися з тобою прийшла.

– Сваритися? За що? Що я такого зробила?

– Скажу. А навіщо ти зі своєю чарівною квіткою рятуєш важко хворих людей? Їм вмирати пора, а ти їх рятуєш - і вони живуть.

– То хіба ж це зло?

– Ну... Це наче й добре. Але є свої закони. Ну, скажімо, закон життя і смерті. Молоді мусять жити, а старі, коли приходить їхній час, мусять вмирати. А цього року у вашому селі, від коли ти виростила Семицвітку, ще ніхто не вмер, я ще нікого не забрала.

– Як це не забрала, холодна пані? А Микола, що впав з коня і забився? А тітка Уляна, що втопилася в ставку? А маленька дівчинка, що народилася і відразу ж померла, бо мене не встигли покликати? А ще...

– Досить. Я те знаю й сама. Це нагла смерть, несподівана.

– А тобі того мало?

– Мало б померти значно більше. А ти їх рятуеш.

– Так це ж добре.

— Це наче добре, та не дуже. Так не має бути. На все свій закон. А ти його порушуєш. Старе і немічне мусить вмирати.

— Ти жорстока.

— Так, я жорстока. Але справедлива і дотримуюся закону. А ти його порушуєш. Я з тим не змирюся.

— Це неправильний закон. Життя прекрасне. І старші люди також хочуть жити.

— Ну...

— Я ніколи з тобою не змирюся.

Пішла та недобра гостя, лишивши по собі холод і острах. Оля заплакала. Ну що їй робити? І Лісовичка-Боровичка нема. Лишив її на поталу той добрий дідусь.

— Я тут, дівчинко моя, — почула раптом Оля знайомий голос.

— Даремно ти на мене ремствуєш. Я весь час слідкую за тобою. Слідкую, але не можу вмішуватись, бо всі труднощі ти мусиш долати сама. Зате тепер ти чарівниця. Справжня-справжнісінька.

— Як у казках?

— Так, як у казках.

— А я нічого такого не відчуваю.

— І не мусиш. Головне те, що ти маєш в собі незборну силу.

— Ой, а як це спробувати?

— А зараз ми спробуємо. Скажи, чого б тобі зараз хотілося?

— Не знаю... ну... Скажімо, морозива! Сто порцій!

— Це не серйозно. Ну навіщо так багато?

— А я... Вийду на вулицю і буду роздавати морозиво всім дітям. Думаю, ніхто не відмовиться.

— Я теж так думаю. Це добре. Але зараз... Почни з чогось іншого. Ніколи тобі зараз по вулиці бігати і морозиво роздавати. Нам з тобою поговорити треба.

— Тоді... Суници!

— Зберися з думками, пlesни в долоні і скажи: «Нехай будуть суници!».

— Нехай будуть суници, — повторила дівчинка, пlesнувши в долоні.

І тут-таки перед нею нізвідки з'явився кошик з суницями. Повнісінький кошик.

— Ой, і їх можна їсти?

— Ну звичайно. І я спробую, якщо дозволите. Оля засміялася.

— Пригошайтесь, дідусю.

Тепер вони удвох сміялися і ласували суницями. Потім Лісовик-Боровик серйозно сказав:

— Тільки ти не думай, що бути доброю чарівницею зовсім легко.

— Я так не думаю.

— Тепер ти маєш свої обов'язки перед казковим і реальним світом. Дуже дорослі обов'язки для такої малої дівчинки.

— Я буду робити все, що зможу, аби в світі перемагало добро.

— Тоді я спокійний. В добрі руки я віддав Семицвітку.

— Але як мені бути з тією недоброю гостею?

— Зі смертью?

— Так. Як мені з нею бути?

— Що ж... Чимось доведеться поступитися, а в чомусь... Мусиш боротися.

– Але ж вона дужа.
– А ти дужча.
– Від смерті дужча?
– Так, від неї. Мусиш вірити в свої сили, бо інакше ти не зможеш перемагати. А перемагати ти мусиш.

– Але ж вона могутня.

– Ти могутніша.

– А як же ж мені?..

– Іди до людей. Лікуй недужих, слідкуй, щоб ні в кого не було на очах сліз печалі. А як побачиш слези, то спитай, від чого вони. Якщо від печалі і від болю, осуши їх. І нехай тобі допомагає Семицвітка.

З того часу в тому селі, де жила Оля, поселилося добро. Люди вірили і не вірили, що таке може бути, але, коли виникала потреба, йшли до маленької чарівниці. Десь там у нетрях лятувала смерть, бо з того села ніхто не потрапляв у її тенета. Хіба той, кого спіткала біда по дорозі чи вдома миттєво. Наглу смерть перебдачти чи відвернути було неможливо.

До добра звикнути легко - то люди й звикли. Коли що, то кликали Олю з Семицвіткою. Знали, що вона допоможе. Скрізь панувала радість. Чи таке може бути? Може. Поки що, нажаль, тільки в казці, де живе добра чарівниця з чудодійною Семицвіткою. Ця дівчинка не боїться виступати навіть проти смерті. Бо чує в собі силу добра. А то велика сила. І зло ніколи не зможе добро перемогти. Особливо, коли ще й ми допоможемо. Кожеш з нас.

Пісня бджоли

*К*или собі чоловік і жінка, і було у них три сини. Мати синами не натішиться, батько синами не нахвалиться. Не кожному таке дано - мати аж три сини. Два сини - як соколи: і силою, і вродою вдалися, а третій син - так собі: невисокий, непоказний, ні сили великої, ні вроди.

– Розумні у нас два старші сини, - казали між собою батько з матір'ю.

– А менший не вдався, - зітхнула мати. - Ні вроди, ні розуму.

– Так часто буває, - невтішно зітхнув батько.

– Найменший - то й дурень.

Аж сплюнув з пересердя.

І як він буде на світі жити?

– Та якось буде. Не гризися так. Попри старших братів і він якось проживе.

– Гей, хлопці, - гукнув батько на синів. - Лагодьте воза та поїдьте-но в ліс. Дров треба нарубати, а то палити нічим. А ще ж і про зиму подбати треба.

Доки старші брати позіхали і потягалися, Іван вже й воза злагодив, коней запріг. Та й поїхали.

Старші брати полягали собі у затінку та й поснули. А найменший, Іван, рубас - аж йому спина мокра, піт очі заливає. От вже й сонце до вечора хилиться, а хлопці сплять собі, хоч би їм що. Про роботи й гадки не мають.

— Гей, браття, — будить їх Іван. — Вставайте. Додому час.

Стали хлопці, протерли очі — а дрова вже й на віз вкладені. Переморгнулися між собою.

— Ти диви! А наш дурень вже й з роботою впорався.

— Добре мати брата дурня.

От приїхали вони додому, а батько і питає:

— Ну, як вам працювалося, хлопці?

— Та добре працювалося. Іван спав цілий день у затінку, а ми з Данилом он скільки дров нарубали.

Похвалив батько старших синів, а на меншого глянув скоса: мовляв, тільки хліб переводить. Нічого Іван на те не сказав, але дуже прикро йому стало. Тут побачила мати, що хлопці полудень не з'їли. Навіть не зачіпали. Як склала у вузлик, так і додому привезли.

— О, а що це ви, хлопці молодці, полудень не з'їли?

— Та якось... Їсти не хотілося.

— Бути такого не може. Коли людина працює, той мусить і їсти. То лежибокам їсти не обов'язково.

Та й глянула на Івана. А той сидить, рук не чуючи. А поперек йому болів так, що й розігнутися годі. Наморився хлопець. Та не так йому дошкуляла та втома, як прикрі слова батьків та братів.

— Завтра, хлопці, орати поїдете, — сказав батько.

— А Іван... Нехай може вдома залишиться. З нього однак толку ніякого.

— Та ні, нехай вже їде з нами, — в один голос сказали Данило і Кирило. — Нехай їде, то може до чогось привчиться.

Приїхали в поле. Брати під возом спати полягали, а Іван взявся за роботу. Все поле зорав, не присівши. Стало сонце до вечора хилитися, будить він своїх братів.

— Вставайте, браття. Додому пора.

Встали хлопці, продерли очі, на сонце глянули.

— Ого! І справдівечір. Пора додому.

— Давай спершу полудень з'їмо. Щоб мати не здогадалася.

— Давай. Я вже і справді їсти захотів.

З'їли вони що мали, Івану ні крихти не лишивши.

От приїхали вони додому, а батько їх питає:

— Ну, як вам працювалося, сини мої? Зорали поле?

— Зорали, тату.

— А що Іван? Знов ледачкував?

— Та спав під возом цілий день. А так хропів, аж коні харапудилися.

— Ото біда... Готуй, стара, добру вечерю хлопцям. Наробилися. Тай Іванові щось там дай. Те, що з обіду зосталося.

І цього разу нічого не сказав Іван. Тільки подумав собі: «А може я й справді дурень, що мене за такого мають?» Подумав собі так — та й нічого.

— Завтра, хлопці, сіяти поїдете, — сказав батько.

— А того лежибоку не беріть вже з собою. Навіщо він вам? Нехай вдома сидить.

— Та ні, нехай їде, — в один голос брати.

Приїхали в поле. Старші брати знову під возом вмостилися, а Іван за роботу взявся. Працював цілий день. Все поле засіяв. А під вечір вже хотів розбудити своїх братів, коли чує - десь бджола зазумрила. Не встиг здивуватися, бо пізно вже, коли дивиться - аж дівчина стоїть по серед поля. І де вона тут взялася? І звідки? Не знав того Іван. Він задивився на неї, що й про все на світі забув: і про свою кривду, і про ледачих братів своїх. Тільки, либо нь вперше пошкодував, що вродою не вдався.

«От був би я, як один з моїх братів, - мрійно подумав хлопець. - А так що?»

Дівчина була така гарна, що й очей він неї не можна було відвести. Очі, як волошки в житі, личко, як яблучко, коса до пояса, а на голові вінок з волошком.

«Шкода, що мої брати сплять, - зітхнув Іван. - Ото б здивувалися. А коли розкажу, нізащо не повірять. Зайвий раз дурнем обізвутъ».

А дівчина підійшла до хлопця і тихо спітала:

– Чого ти на мене так дивишся?

– Бо гарна.

– І ти гарний.

– Я... Ні. От брати мої гарні - то правда. Там такі красені. Тільки сплять вони. Зараз я їх розбуджу - то й побачиш.

– Не хочу я на них дивитися. Бачила вже. У тебе краса особлива. Її оком не видно. Її треба відчути серцем. Це краса справжня. Вона в тобі.

Зашарівся парубок. Слів таких йому ще ніхто не казав.

– Звідкіля ти тут взялася, дівчино? І чому раніше я тебе тут ніколи не бачив?

– Ти бачив і відчував мене. Просто не помічав. Бо я - сама природа. Я завжди поруч. Коли шумить вітер, то я поруч. Коли пахнуть квіти, то знай, що я поруч. Коли почуєш пісню бджоли, то знай, що це я до тебе озвалася.

– Пісня бджоли? Як цікаво. Ніколи не думав, що бджоли теж співають. Я думав, що співають тільки люди і пташки.

– А коники?

– І коники. Нехай сюрчання коника. Але ж пісня бджоли?

– О, це прекрасна пісня. Ось послухай.

І зазумрила бджола.

– Просто це треба відчувати. Та не кожен може.

– А ти? Звідки взялася ти?

– Я живу між казкою і життям. Я - польова мавка.

Хтось вірить в мене, а хтось ні.

– Вигадка, - кажуть, - казка.

– Я вірю.

– Знаю. Тому тобі і показалася. А коли набридає мені бути польовою мавкою і ховатися в житах, тоді я стаю дівчиною. Не зовсім звичайною дівчиною, та такою, що можу заміж вийти, якщо знайдеться за кого.

– Знайдеться, якщо захочеш, бо ти дуже гарна. Такої дівчини я ще ніколи не бачив. Та й нема такої, мабуть, на світі.

– Давай не про те. Твої брати...

– О, вони красені.

– Ти знову не про те. Твої брати чинять тобі кривду.

– То пусте.

– Як це «пусте»? Ти за них працюєш, а вони оббріхують тебе перед батьками. А ти мовчиш, наче не про тебе йдеться. Не можна так. З тим треба щось робити.

– А що робити? Вони ж мої брати.

– Але ж і ти їхній брат. Чому ж вони про те не думають? Ну, от що... Буди їх та й їдьте додому. Вже сутеніс. Ми з тобою ще зустрінемось. Я до тебе ще завітаю.

– Я б з тобою повік не розлучався, така ти мені люба.

– А ми й не будемо розлучатися. Я буду завжди поруч. Мене не обов'язково бачити. Мене треба відчувати. Пам'ятай про пісню бджоли. Чекай мене. Я навідаюся.

І зникла.

Розбудив Іван своїх братів. Вони щулилися від вечірньої прохолоди і протирали заспані очі.

– Ти навіщо нас будиш? Поспати не даєш, - сердилися на молодшого брата.

– Та ви гляньте, яка пора.

Землю вже облягав пізній вечір.

Поїхали вони додому.

– Посіяли, хлопці? - спитав батько.

– Та... Посіяли, - досить непевно відповіли старші сини, бо ѿ не глянули на поле та ѿ Івана ні про що не спитали.

– А той як?

– Хто? Іван?

– Та він же.

– Ет! Проспав цілий день під возом. Та ѿ з нього візьмеш?

– А де він, що я його не бачу?

– Та... Коней порає.

Минав час. Іван вже й забувати став про ту дівчину чи мавку у вінку з волошок, що явилася чи намріялася йому у надвечір'ї посеред поля. Чи вона була? Чи справді намріялася?..

«Та ні. Либонь-таки вона була. Авжеж була. Я й голос її пам'ятаю».

Та, коли раптом чув пісню бджоли, здригався і завмирав, дослухаючись.

Надходили жнива. В отій порі знову побачив Іван свою дівчину-мрію. Побачив і посміхнувся їй:

– Здорова була, дівчино.

– І ти здоровий будь, парубче. Ну що, ти і далі терпиш кривду від своїх братів?

– Терплю. А що маю робити? Вони ж мої брати.

– Я прийшла, щоб тобі допомогти. Давай зробимо так. Ти скажеш вдома, що ідеш світ-за-очі. А сам нікуди не підеш. Просто я зроблю тебе невидимим. Це не надовго. Побачимо, що з того вийде.

– Одурити? Якось воно... Я так не звик.

– Твої брати дурять батьків кожного дня. Ще й тебе оббріхують. Мусимо ми їх провчити. Мусиш якось себе захищати. Якщо досі не навчився, то вчися хоч тепер.

– А потім що?

– Побачимо. Зроби так, як я тобі кажу.

Прийшов Іван додому та й каже:

– Думав я, думав, дорога родино, та й надумав піти світ-за-очі.

– Куди ж ти, сину, підеш, такий недолугий та нездатний? – заголосила мати. Шкода їй стало Івана, бо ж таки син.

– Не плачте, мамо. Серед чужих людей може і я чогось навчуся. Не все ж мені в дурнях ходити. Навчуся кусень хліба заробляти, щоб ніхто мені не дорікав, що я дурно харч переводжу.

Ще дужче заплака мати.

– Ну що це ти надумав, сину? Ну хто ж тобі куском хліба дорікає? Якщо батько часом і сказав щось кривдне, так то ж не зі зла, а щоб навчити тебе уму-розуму. То ж батько, йому щось і вибачити можна.

– Цить, стара. Не стримуй його. Нехай іде. На одного ідця менше буде. А ви, хлопці, лягайте спати, бо завтра вам раненько вставати. Поїдете ячмінь косити.

– А чому вже так зранен'ка? Хіба пізніше не можна?

– Косити треба з росою. Те знає кожен, хто коло землі ходить. Земля ледачих не любить. Так що ідіть відпочивати, щоб встали завтра до сходу сонця.

Похнюпилися хлопці.

– То нехай би може Іван з нами їхав, - сказав Данило.

– Так. Нехай би їхав, - додав Кирило.

– Та навіщо він вам, одна морока, - насурмонився батько. - Та нехай вже йде, куди зібрався. Я його з хати не жену, сам надумав.

І тут Іван почув пісню бджоли. Спаленів хлопець.

«Вона вже тут...»

– Ти диви! Така пізня пора, а ще бджоли літають, - здивувалася мати.

Вийшов Іван з хати - та й став невидимим. Переночував у стодолі, а вранці з братами у поле подався подивитися, як вони без нього працювати будуть.

А що ж хлопці? Та нічого. За коси вони й не думали братися.

– Щось холодно, Кириле. Чи не так?

– Та досить прохолодно, - сказав Кирило. - І роса така, що хай йому грець. Закутаймося в рядна та й поспимо ще трохи. Нічого з тим ячменем не станеться. Пізніше покосимо.

– Оце ти добре сказав.

Як вирішили, так і зробили - полягали спати. Ходить Іван, аж руки йому чешуться за косу взятися. Та не береться: та дівчина йому не веліла. Ходить, нудиться та все до пісні бджоли дослухається. Невидима усмішка йому на уста набігає.

Аж коли настав вечір, а старші брати все ще спали, Іван, невидимий, підійшов до братів і дав кожному по міцному щиглю. Хлопці заворушилися.

– Ти що, Даниле, здурів? Чого ти б'ешся?

– Це ти здурів. Завіщо ти мені щигля дав?

Тут вони нарешті розплющили очі - і про щиглі забули: побачили, що вже нерано.

– Це вже й вечір?

– Та вечір.

– Додому пора.

– Та пора.

– А що ж ми батькові скажемо за косовицю?

– Та щось скажемо.

– Шкода, що Івана з нами нема. Він, хоч і дурень, та всю роботу робив справно.

Приїхали додому, а батько й питав:

– Ну як? Впоралися? Викосили ячмінь?

– Та ні, не викосили.

– А що ж так?

– Та... Ячмінь ще не поспів, коси неклепані.

– Та ж я сам вчора коси клепав. І на ячмінь дивився.

Він саме під косовицю. Щось ви, хлопці, не теє. Це нікуди не годиться. Доведеться вранці мені самому їхати ячмінь косити.

І поїхав. А що мав робити? Викосив ячмінь, а наступного дня загадав синам жито вижати.

– Там клинчик невеликий. До вечора впораєтесь.

Та з хлопців які косарі, такі й женці. Вони й не думали за серпи братися. Як приїхали, так і повлягалися спати. Серед дня прокинулися - сонце дуже припікало. Скупнулися в річці, з'їли полудень, а за серпи й далі не беруться.

Надвечір Іван знову будить братів щиглями. Повставали хлопці та й ну позіхати і нарікати на свою долю.

– І за що ми мусимо так каратися?

– Ото треба було Івана не відпускати. Тоді б і горя не знали.

– І прийшло ж таке дурневі до голови - іти світ-зачі. Чи сам таке придумав, чи підказав хто...

– Він десь там, певно, лайдакує і не думає, як ми тут бідуємо.

– Певно, що не думає. А ще братом називається.

Ледве втримався Іван, щоб нічого не сказати. Але таки втримався.

Побідкавшись отак, поїхали додому. Приїхали, а батько і питав:

– Ну як, хлопці, вижали жито? Скільки полукібків поставили?

– Та...

Похнююлися обидва.

– Серпи тупі, не жнуть, жито ще не поспіло.

– Е, стара, щось наші сини розледачіли. Ніякої роботи з них нема. Готуйся, жінко. Поїдемо з тобою жито жати. У нас серпи не затупляться.

Повсатавали раненько та й поїхали.

Наступного дня загадав батько синам ячмінь в'язати той, що він викосив.

– Що робити будемо? - спитав Данило.

– А біс його знає. Доведеться в'язати. Бо що ми батькові скажемо? Він і так вже на нас сизим оком дивиться.

– Та ти що! В'язати! Я вже й забув, як це робиться. А батькові... Та щось скажемо. І де той Іван по світу тиняється? Я й не думав, що нам без нього буде так сутужно.

А батькові набридили синівські побрехеньки, і вирішив він поїхати в поле і подивитися, як там його сини працюють. Приїхав - а вони сплять. Тут батько вхопив батіг та й давай їх цвічити.

– То це ви так в'яжете? То це ви так гаруєте?

Та батогом обох! Батогом! Скочили хлопці на ноги та й не знають, що мають казати. А тут квіти запахли, вітер зашумів, бджола зазумрила - і з'явилася перед здивованими хлопцями та їхнім батьком прекрасна дівчина, що вони ще такої і не бачили. Хлопці відразу і про батькові батоги забули.

– Ну ѿ дівчина, - сказав Данило.

– Моя буде, - сказав Кирило.

– Чого це твоя?

– Бо я з нею оженюся.

– А чого це ти? А може я.

– Бо я старший.

– То ѿ що з того, що старший?

Та ѿ ну битися, забувши про все на світі. Батько мовчав, тільки очима кліпав. Невидимий Іван сміявся тихцем, аби себе не виявити. А дівчина сміялася довго і голосно. Потім сказала:

– А може б ви, хлопці, у мене спитали?

– А ѿ справді, давай у неї спитаємо, - сказав Данило.

– То давай, - погодився Кирило.

– То скажи, дівчино, чи пішла б ти за мене, якби я посватав?

– Ні, не пішла б.

– Чому ж так?

– Бо ти ледачий. Та ѿ ѿ брехун.

– А за мене чи пішла б? - безнадійно спитав Кирило.

– І за тебе не пішла б. Бо ти, як і твій брат, ледачий і брехун.

Хлопці похнютилися.

– А чи хотіли б ви знати, за кого я пішла б, якби посватав?

– Хотіли б, - обидва в один голос. Цікаво ж.

– Іванку, голубе, - покликала дівчина. - Ходи до нас.

Нехай всі глянуть на тебе і побачать, який ти красень.

І став перед ними Іван, усміхнений і причепурений.

– Так він же дурень, - здивувався Данило.

– Ще ѿ який, - докинув Кирило.

– Він розумніший за вас обох, - сказала дівчина з усміхом і приязно глянула на Івана.

– А тепер розкажіть, хлопці, батькові чесно, хто всю роботу робив: і дрова рубав, і поле орав, і сіяв.

– Іван, - обидва в один голос. А що скажеш? Та дівчина, либо нь, все знає.

– А ви що робили?

– Спали.

– І не просто спали, а ѿ ѿ брата перед батьками оббріхували.

Обом стало ніяково.

– А батько що робив?

– Сварив Івана і хвалив своїх старших синів, що вони такі працьовиті, - понуро сказав батько. - Так я ж не знов. Я думав... Не тримай зла на мене, сину.

– Не тримаю, тату.

– І на нас не тримай зла, - знічено обізвалися два старші брати.

– І на вас не тримаю зла, брати мої старші, хоч і кривдили ви мене тяжко. Та той, хто любить, не злостивий, а той, хто вміє прощати заподіянне йому злу, щасливіший від того, хто те зло причиняє. Я люблю свою польову мавку і, якщо вона не проти, то я буду її сватати.

Жайвір снував свою пісню, перепілка в житах озивалася, а зовсім неподалік вела свою пісню бджола. Казка не могла закінчитися інакше, бо добро завжди має перемагати. Аби так і в житті.

Зміст

Лелесик (замість приказки)	3
Орелія	6
Чарівна парасолька	28
Дівчинка проти смерті	43
Пісня бджоли	63

Літературно-художнє видання

Фролова Тетяна

Казки старого лелеки

казки

Художник-ілюстратор – Майовець Андрій
Комп'ютерна верстка – Лукашук Антон

Підписано до друку 15.11.2016.
Формат 60×84/16. Гарнітура Times New Roman.
Друк офсетний. Папір офсетний.
Ум.-друк. арк. 8,87. Тираж 1500 прям.
Видання №11. Замовлення №190.

Видавець і виготовлювач
ПП “Видавництво “БОНА”
79060, Львів, вул. Наукова, 5.
Свідоцтво держ. реєстру: ДК №4275.
тел.: (032) 254-02-74

ISBN 978-966-2626-51-3

9 789662 626513
ВИДАВНИЦТВО
"БОНА"